

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izjava vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

Rusi in Japonci v Aziji

Še vedno stoji v ospredju zanimanja svetovne politične javnosti, kako se bo razpletel spor med Japonsko in Rusijo. Še vedno ni gotovo, kam se bo nagnila tehtnica in do katere stopnje se bo nadaljevala serija krvavih spopadov ob trojnem mejnem pasu med Korejo, Mandžurijo ter Rusijo. Značilno je, da je jako malo glasov, ki bi napovedovali, da se bo izzivila prava vojna, po veliki večini se pričakuje, da se bo spor končno kljub tolikemu vzemirjenju vendarle povsem mirno likvidiral. Posebno se zdi pomembno, da spor v velikih svetovnih političnih središčih presoja mirno.

Niso sicer redki taki ljudje, ki smatrajo, da je danes kakor nalašč prilika za Rusijo, da izrabli mejni incident in zgrabi z vso silo Japonsko ter jo porazi. Ti krogi menijo, da bi danes Rusiji niti ne bilo težko, pokazati svojo premoč nad Japonsko. Še prav posebno pa mislijo, da bi morali smatrati v Moskvi priliko za dobrodošlico, da končno obračunajo s starim opasnim nasprotnikom, ki bo sicer postal čim bolj nevaren, v kolikor se sploh še da govoriti o povečanju japonske nevarnosti na Daljnem vzhodu.

Toda v političnem svetu se položaj premoči znatno drugače. Nedvomno je res, da je položaj danes za Rusijo ugodnejši nego je bil vzemimo pred dobrim letom in poprej. Japonci so se namreč že znatno izčrpali v borbah s Kitajci in so tamkaj še jako angažirani, pa bi jim prav gotovo ne bilo lahko boriti se še na novi fronti, ki bi zahtevala drugače ogromen vojaški in tehniški napor, nego boji zoper zaostale in slabo organizirane kitajske vojske. Resnica je vse to, ali kljub temu se navajajo mnogi pomisleki, ki dajo dvomit v rusko bojevitost.

Pred vsem je treba imeti pred očmi dejstvo, da je danes za Evropo, za vse vodilne evropske države, še vedno glavno središče vojne nevarnosti v Evropi sami. O tem pač ne more biti dvoma in kdor količkar pozornost motri svetovni položaj, se mora s temi in podobnimi argumentacijami strinjati. Kakor je tudi res, da bi premagana Japonska olajšala položaj v Evropi in kakor bi poraz tokijske politike v vzhodni Aziji vplival olajševalno na zapad ter povzročil znatno popustitev napetosti v evropskem področju, je vendarle res, da bi ona vmesna doba, to je doba borbe same, pomenila povečanje vojne nevarnosti na ogromne dimenzije pa nemara že s tem dejstvom samim modificirala odločitve na Daljnem vzhodu.

Rusija se je v sedanjem konfliktu pokazala brez primere bolj odločno nego v neštetihih dosedanjih incidentih na mandžurski meji, ki tudi nikakor niso bili vsi lahkega značaja. Večja odločnost v sedanjem sporu je nedvomno izraz znatno spremenjenega razmerja sil ter izhaja tudi iz računa, da se z napetostjo položaja na mandžurski meji vrši nekaka pomoč Kitajcem. Toda popustljivost v dosedanjih konfliktih ni izhajala samo morda iz občutka slabosti, marveč iz preudarka, da ne kaže angažirati glavnih sil na vzhodu, ko je situacija na zapadu kočljiva. K temu pride še preudarek, da eventualna zmaga na Daljnem vzhodu Rusiji ne more prinesiti posebno velikih koristi. Treba je stvar pretehtati z realnim, pa nemara še bolj z materialističnim merilom. Odstranitev japonske nevarnosti bi bila nedvomno ogromne koristi za Rusijo in njena pozicija napram Evropi in ostalemu svetu bi bila nedvomno s tem bistveno ojačena. Toda hkrati bi bile žrtve za to ogromne in bi po svoje kljub eventualni zmagi silno obremenile državo ter jo oslabilo kljub vsemu tudi na zunaj. Za državo, ki bi se želela povečati na račun sosedov, ki bi imela ekspanzivne težnje po vzoru starih velikih sil nekdanjih in modernih časov, bi mogla biti sicer taka vojna vabljiv poskus; saj bi se zdelo, da si Rusija z zmago priključi one obsejne teritorije, v katerih so se gibale ekspanzivne želje nekdanje carske zunanje politike in v katerih se sedaj uveljavlja sovjetski vpliv. Zunanja Mongolija je danes povsem vključena v sovjetski politični sistem in manjka samo še formalni priključek, a ta zavisi od Kitajske. Da pa Rusiji ne gre samo za politični sestav, marveč da je na posesti Zunanje Mongolije življenjsko zainteresirana, priča najzgovorneje Mandžurija, ki je ostala globoko med sibirskim ter primorskim ruskim teritorijem kot japonska posest. Na podoben način bi mogla Zunanja Mongolija predstavljati japonsko politično sfero, ki bi bila pomaknjena na prag ne le vzhodne, marveč skoro tudi Zapad-

KONCENTRACIJA RUSKIH ČET V SPORNEM OZEMLJU

Spor med Rusijo in Japonsko ne bo prej poravnal, dokler ne bodo japonske čete zapustile ruskega ozemlja

Praga, 10. avg. h. Jutrišnja »Narodni politika« poroča iz Rige, da je Stalin zaradi dogodkov ob korejski meji prekinil svoje bivanje na deželi in se vrnil dnevno v Moskvo. Z njegovim prihodom so bili s takojšnjo veljavnostjo ukinjeni dopusti vseh višjih državnih uradnikov in oficirjev, vsem državnim uslužbencem pa je bilo z okrožnico razglašeno, da do nadaljnjega ne smejo zapustiti Moskve.

Boji se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo

Tokio, 10. avg. o. Po najnovejših informacijah japonskega vojnega ministrstva se zbirajo severno od čangkufenskega grčevja močni oddelki ruske pehote, konjenice in topništva. Rusko vrhovno vodstvo je že bistveno spremenilo način borbe. Z dosedanjimi napadi v manjšem obsegu Rusji doslej niso mogli pregnati Japoncev s čangkufenskega grčevja preko reke Dume, ki je po hungučinski pogodbi prava meja med Rusijo in Mandžurijo. ruska vlada pa, kakor znano, z vso odločnostjo vztraja pri tem, da mora zadnji tujec zapustiti rusko ozemlje. Vrhovno poveljstvo ruske vojske na Daljnem vzhodu je v tem smislu prejelo navodila, da nemudno realizira to rusko stališče. Zato je prejelo rusko težko topništvo nalog, da pripravi teren za rusko ofenzivo proti japonskim postojankam okrog Čangkufenga. Včeraj popoldne je pričelo rusko topništvo znova srdito obstreljevati japonske postojanke. Ruske granate so padale zelo na gosto celih 6 ur. Japonske postojanke so bile do večera skoraj docela razdejane. Razstreljene so bile vse kaverne in strelski jarki. Rusi so močno bombardirali tudi grčevje okrog Saocaoingna. Davi se je obstreljevanje japonskih postojank nadaljevalo.

Vsak čas je pričakovati tudi letalskih napadov in obnem z njimi prvih napadov večjih oddelkov ruske pehote in tankov.

Tokio, 10. avg. v. Nova ojačenja ruskih čet v 10 km dolgem, spornem obnemnem pasu pri Čangkufengu, kažejo, da pripravljajo Rusija za bližnje dni večji napad na japonske postojanke. Te domneve potrjujejo poročila, po katerih so Rusi zbrali v Hanšu, 20 km severno od Čangkufenga večje število letalskih edinic. Razen dveh ruskih napadov proti japonskim postojankam blizu Čangkufenga je postal položaj v tej okolici razmeroma mirnejši. V zvezi z zadnjimi dogodki je vojni minister Itagaki danes odpotoval v Hajamo, kjer biva trenutno tudi mikado. Vojni minister se je po končani seji vrhovnega vojnega sveta zopet vrnil v Tokio.

Rusija odklanja vse japonske proteste

Moskva, 10. avg. o. Po informacijah agencije International News Service je prvi tajnik japonskega poslaništva v Moskvi davi izročil Litvinovu novo protestno noto, v kateri se japonska vlada pritožuje zaradi novih obmejnih incidentov. Po navedbah japonske vlade so Rusi, ne da bi bili izzvani, napadli japonske obmejne straže pri Dakovi, ki leži 150 km zapadno od Vladivostoka. Litvinov je ta protest z vso odločnostjo odklonil in je japonskega diplomata opozoril, da so tudi ta incident izzvali Japonci in da je zaradi njega ruska vlada že pretekli teden protestirala v Tokiju. Incident so v resnici izzvale japonske in mandžurske straže, ki so obstreljevale četo ruskih obmejnih vojakov, nakar so ti na enak način odgovorili.

Japonski poslanik je dal poročevalcu agencije United Press daljšo izjavo, v ka-

teri je poudaril, da Japonska v resnici želi, da bi sovražnosti na ruski meji prenehale. Japonska se pogaja za mirno rešitev obmejne spora. Pripravljena je pristati na imenovanje mešane komisije, ki bi proučila položaj na meji in meritorno sklepala o ureditvi spora, komisija pa bo lahko pričela delati, ko bodo prenehali spopadi in praske na spornem ozemlju.

Ruski listi, ki beležijo to izjavo, naglašajo, da glede meje sploh ni nobenega spora. Čangkufeng je bil pred 70 leti priključen ruskemu ozemlju in odtlej se teritorialno njegov položaj ni spremenil. Sele sedaj so si ga Japonci nasilno osvojili in ga očitno nočejo prepustiti Rusiji, ki ima izključno pravico do tega grčevja. Spričo tega sploh ni potrebno, da bi posredovala kakšna mešana komisija, ki bi nazadnje morala Japoncem odrediti umis s čangkufenskega grčevja, pri čemer bi skušali izgovoriti si koncesije na kakšnem drugem področju, do česar pa v nobenem primeru nimajo pravice. Spor se bo sam po sebi uredil, ko bodo japonske čete zapustile rusko področje.

Konference japonskega vrhovnega vojaškega sveta

Tokio, 10. avg. o. Po informacijah agencije International News Service je imel vojni minister Itagaki v pretekli noči daljšo konferenco z vrhovnim vojaškim svetom o položaju na ruski meji. Kakor se je zvedelo, so bili na konferenci sprejeti važni sklepi glede ukrepov, ki bodo odredjeni v najkrajšem času, kakor tudi glede nadaljnjih taktike japonske vojske. Službeno o konferenci ni bil objavljen noben komunik.

Davi se je vrhovni vojaški svet znova sestal in je podrobno razpravljalo o polo-

žaju pri Čangkufengu na osnovi najnovejših informacij, ki jih je prejel iz Koreje. Tudi o tej konferenci ni bilo izdano nika-ko uradno poročilo.

Novinarji so se dopoldne zaradi tega zglasili v zunanem ministrstvu, prejeli pa so le izjavo, da se bodo pogajanja za mirno ureditev japonsko-ruskega spora na meji nadaljevala. Poročila, po katerih bi ne bilo mogoče računati na nikak uspeh teh pogajanj, niso točna. Pogajanja, ki se vršijo v Moskvi, so vsekakor sedaj prešla v odločilni stadij ter je japonska vlada pripravljena potrpeti in popustiti do skrajnih mej.

Po vesteh iz Koreje se boji za Čangkufeng nadaljujejo in Rusi neprestano napadajo japonske postojanke. Po teh vesteh se zbira velika ruska vojska onkraj jezera, ki leži neposredno pod severovzhodnimi pobočji čangkufenskih grčev.

Odhod ruskega konzula iz Seula

Tokio, 10. avg. AA. Agencija Domej poroča, da je sovjetski generalni konzul v Seulu v Koreji obvestil glavnega guvernerja Koreje, da odhaja na počitnice v Moskvo. Agencija Domej meni, da se ne bo več vrnil na svoje mesto in da bo sovjetska vlada zaprla generalni konzulat v Seulu.

Konference državnikov v Londonu in Parizu

Pariz, 10. avgusta. h. Kakor poročajo iz Londona, je min. predsednik Chamberlain sprejel danes v Downingstreetu zunanega ministra lorda Halifaxa, s katerim je razpravljalo o mednarodnem položaju. Tudi min. predsednik Daladier je imel danes razgovore z zunanjim ministrom Bonnetom. Po tej konferenci je min. predsednik odpotoval na jugozapadno ozemlje, kjer so sedaj ob francosko-italijanski meji vojaški manevri. Kakor zatrjujejo v tukajšnjih dobro poučenih krogih, so se današnja posvetovanja obeh ministrskih predsednikov v glavnem nanašala na dogodke v Španiji, na Češkoslovaškem in na Daljnem vzhodu.

Mariborski tabor odpovedan

Ljubljana, 10. avg. AA. Narodni tabor, sklican za nedeljo 14. avgusta v Mariboru, se ne bo vršil. Zato se prekličje tudi četrtinska voznina na železnicah.

Prirediteljski odbor

Blondel pri Cianu

Oba državnika sta razpravljala v prvi vrsti o španskem problemu

Pariz, 10. avg. o. Odpravnik poslov francoskega poslaništva Blondel, ki se je že pred dnevi vrnil iz Pariza v Rim, je imel včeraj daljši razgovor z italijanskim zunanjim ministrom Cianom. V prvem trenutku je ta sestanek izzval precejšnjo pozornost v pariških političnih krogih, ki se niso pozanimali, kako so bila pred meseci rezko prekinjena pogajanja za sklenitev sredozemnega spoznanja med obema državama; kmalu pa se je izkazalo, da je imel razgovor značaj povsem normalnih diplomatskih slikov in da mu ni mogoče pripisovati nič kakšnega večjega pomena. Kakor poročajo današnji listi sta razpravljala o najnovejših vesteh, ki so se razširile glede novih dobav orožja iz Francije v vladno Španijo. Francoski odpravnik poslov je italijanskega zunanjega ministra opozoril, da je francoska vlada te vesti že z vso odločnostjo demantirala. Nadalje sta govorila o vprašanjih, ki se tičejo italijansko-francoskih odnosov. Vendar pa se zaradi tega še ne sme domnevati, da je bil ta sestanek v kakršnikoli zvezi z nadaljnjimi francosko-italijanskimi pogajanjmi. Francija trenutno ni manj zainteresirana, da bi jih kakorkoli obnovila.

Resen razlog za to je tudi notranjepolitični položaj. Med tem ko francoska vlada slej ko prej strogo vztraja pri politični nevmeššanosti, je pričela večinska stranka s svojim voditeljem Leonom Blumom na čelo ostro kampanjo proti zatvoritvi francosko-španske meje. Blum je danes v »Populaire« objavil nov članek, v katerem huzlo protestira proti temu, ker Francija izpolnjuje določbe angleškega načrta za mirno ureditev španske državljanske vojne, med tem ko se v nasprotnem taboru še sedaj niti najmanj ne ozirajo nanj. O tem najbolje pričča okoliščina, da general Franco še vedno neče dati odgovora na nolo nevtiralnostnega odbora glede izvedbe angleških načrtov. Položaj generala Franca na bojišču je sedaj slab in zato je očitno, da skuša zavlačevati odgovor na to noto. Francu angleški načrti nikakor ne gredo v račun in tudi njegovi zavezniki nimajo interesa, da bi se spor v Španiji mirno poravnal. Prav zaradi tega zavlačevanja prihajajo spet jasno na dan načrti generala Franca in njegovih zaveznikov, da bi Španijo spremenil v čististično trdnjavo, ki bi pomenila v danem primeru za Francijo tretjo fronto.

ne Sibirije. Toda, ali si je mogoče predstavljati, da bi Rusija eventualno zmago nad Japonsko izkoristila za to, da bi si tudi v formalnem pogledu zagotovila posest Zunanje Mongolije, pa nemara Sinkiang ali Vzhodnega Turkeстана, ki je na podoben način važen zanj in kjer se sedaj veča njen vpliv.

Ne preseneča, da je pred nedavnim jako dober poznavalec vzhodne Azije napovedal, da bosta nekoč Rusija ter Japonska še sodelovali v skupnem frontu zoper Kitajsko. Danes se čuje to vsekakor paradoksalno in nerealno. Toda, preden z zgražanjem zavržemo tako politično modrovanje, vzemimo v pretres, kaj se v toku zadnjih mesecev pripoveduje o orjaškem napredku modernizacije Kine in kaj se pričakuje od nje, kljub temu, da je danes Japonska na delu, da ga zavre ali celo ustavi. Regenerirana Kitajska bi mogla postati Rusiji še mnogo bolj neprijeten sosed nego ji je Japonska.

Ako tedaj vesti iz Moskve potrjujejo, da vlada tamkaj miroljubnost, jim moremo mirno verjeti. Zakaj tudi v najugodnejšem slučaju bi bila cena za vojni riziko daleč previsoka, povsem v nesorazmerju z uspehom, ki

bi ga mogla nuditi. Pač je nedvomno res, da bo skušala Moskva čim bolj vezati japonske sile ob mandžurskih mejah, da s tem posredno pomaga Kitajcem.

Tako zadržanje je tem bolj verjetno, ko tudi v Tokiu ne more biti prave bojzljivosti napram Rusiji, vsaj ne v sedanjem trenutku. Prav za prav bi imela tudi Japonska celo v najugodnejšem slučaju malo koristi od zmage nad Rusi, saj bi ji mogla prinesiti v glavnem le posest ruskega primorja z Vladivostokom. Ta cilj bi sicer bil po eni strani vreden velikih žrtv, zakaj z njim bi bila odstranjena opasnost ograganja od ruske strani, bodisi s podmornicami kot z zračnimi bojnimi silami; zato se ni čuditi, da je v vojnih krogih razpoloženje za avanture v tej smeri. Toda sedanjim trenutkom za to ni dobro izbran, na Kitajskem se brez dvoma obeta večji, brez primere vrednejši plen.

Če s teh materialnih vidikov motrimo položaj, se nam zdi povsem utemeljeno uverjenje, da se na Daljnem vzhodu ne bo sprožila še ena vojna. Pri tem seveda mnogih razlogov ter vzrokov niti nismo upoštevali.

Novi kitajski uspehi

V zadnjih dneh so Kitajci izvršili več posrečenih operacij, ki so ustavile japonsko prodiranje proti Hankovu

Hongkong, 10. avg. o. Po vesteh iz Hankova so Kitajcem v zadnjih dneh uspelo vse vojaške operacije v borbi z Japonci. Japonci so zaman skušali prodreti v bližini Čaa vzdolž desne obale Jangceja še dalje proti zapadu. Tik pred Čaom je bila japonska vojska ustavljena in po krvavi bitki vržena nazaj. Na severnem bregu reke so se moralno japonske čete umakniti vse do Kvangmeja. Velika eskadra kitajskih letal je davi napadla Kiukiang in ga skoraj docela uničila. Med rezervnimi četami japonske vojske, ki so etablirane v Kiukiangu, so kitajske bombe zahtevale izredno veliko število žrtv.

Kitajski oddelki so pridobili s srditim protinapadom na fronti pri Kiukiangu vse postojanke, ki so jih včeraj zavzeli Japonci. Jezovi v gornjem toku Jangceja so na več krajih popustili in je voda poplavlja velike komplekse na severnem bregu, kar onemogoča Japoncem vsako večjo operacijo v teh krajih. Zato so Japonci včeraj začeli napad v zahodni smeri. Japonci so dobili velika ojačenja. Ofen zivo je pripravilo večurno topniško obstreljevanje, ki je popolnoma razdejalo prvo kitajsko utrbeno črto. Napad japonske pehote so podprli tudi manjši japonski oddelki, ki so se izkrcali na bregovih jezera Čih, zahodno od Kiuhujan-

ga. Včeraj popoldne so Kitajci izvršili protinapad z novimi četami, ki so jih dobili z desnega krila svoje fronte iz okolice jezera Pojanga. Po ogorčenem boju so Kitajci zavzeli vse postojanke, ki so jih izgubili. Takoj nato so Japonci prešli v drug napad in pregnali kitajsko četo z nekaterih postojank. Na obeh straneh imajo velikanske žrtve.

Letalski napadi na Kanton

Hongkong, 10. avg. o. Povsem v smislu svojih groženj, za katere je kantonško prebivalstvo zvedelo v nedeljo iz letakov, ki so jih japonska letala metala na mesto, so eskadri japonskih letal davi trikrat po vrsti napadle posamezne kantonske mestne okraje. Napadi so se zvrstili v prav kratkih presledkih. Japonski bombniki so tudi danes povzročili v Kantonu neprecenljivo škodo. Poleg tega je bilo 147 ljudi ubitih, 202 pa ranjena.

Poveljstvo kitajske protiletalske obrambe je v zadnjih dneh skušalo dognati izhodišče japonskih bombnikov, ki sedaj skoro vsak dan napadajo Kanton, kar se mu je v pretekli noči tudi posrečilo. Potniki s francoskih potniških letal so izpovedali, da so na morju, kakšnih 30 milj dalje od obale, opazili japonsko matrično ladjo za letala, s katere se je prav tedaj dvignila eskadri letal, ki se je usmerila proti Kantonu.

Republikanska ofenziva v Pirenejih

Republikanska vojska je prodrla več km daleč preko reke Segre

Barcelona, 10. avg. o. Na pirenejski fronti južno od Balaguera so republikanci izvršili nenadoma velik napad v prostoru pri reki Segre. Republikanske čete so prodrle več kilometrov daleč preko desnega brega reke. Zdi se, da je bil sovražnik tu prav enako presenečen, kakor je bil z veliko ofenzivo v dolini Ebra. Republikanci so svojo ofenzivo preko reke Segre zelo skrbno pripravili. Reka Segre se izliva južno od Fraga v Ebro pri kraju, kjer so republikanci poslali v boj v času ofenzive ob Ebru svoje desno krilo.

Obstreljevanje Madrida

Pariz, 10. avg. w. »Temps« poročajo iz Madrida, da je Francija topništvo v noči na 9. avgusta obstreljevalo vojaške naprave sredi Madrida. Obstreljevanje se je ponavljalo v daljših časovnih presledkih. O povzročenih škodih in doseženem vojaškem uspehu ni podrobnih podatkov.

Madrid, 10. avg. AA. Po kratki tišini so Francoski oddelki včeraj vnovič napadli na estremadurski fronti, predvsem na Sierra Sieni proti Almadenu. Gorata ta niso ugodna za prodiranje. Republikanci se srdito upirajo in sovražnik le počasi napreduje.

Burgos, 10. avg. AA. Po najnovejših poročilih se nadaljuje prodiranje Francoskih

čet ob Ebru, kjer so zavzele več strateško važnih točk. Na estremadurski fronti se Francova ofenziva nevirano nadaljuje proti vasi Betcabesi.

Angleški protest v Burgosu

London, 10. avg. h. Angleška vlada je po svojem diplomatskem zastopniku izročila v Burgosu protestno noto, ki se bavi z bombardiranjem parnika »Lake Rugano«. Nota poudarja, da je bil ta napad na parnik namen in da bo dala angleška vlada vse silne primere v preiskavo posebni komisiji ne glede na to pa si pridržuje zahtevo za odškodnino in sicer za vso škodo, ki so jo angleški parniki zaradi letalskih napadov utrpeli v zadnjih 14 dneh.

Regent v Turčiji?

Pariški listi poročajo iz angleškega vira, da je predsednik turške republike Kemal Atatürk tako resno obolen, da so v turških političnih krogih že začeli razmišljati, ali ne bi kazalo imenovati mu pomočnika s funkcijami regenta. Baje se je turška vlada pretekli dne že sestala s tem namenom na tajni seji. Ker pa se je med tem zdravstveno stanje predsednika republike nekoliko izboljšalo, je bilo sklepanje o tem znatno odloženo.

Sudetski Nemci pri Hodži

Lord Runciman pri prezidentu dr. Benešu

Praga, 10. avgusta. h. Ministrski predsednik dr. Hodža je sprejel danes dopoldne deputacijo sudetsko-nemške stranke, s katero je dalje časa konferiral. Lord Runciman je bil v opoldanskih urah pri prezidentu dr. Benešu, ki se je danes vrnil v Prago iz Lan. Zvečer je ministrski predsednik dr. Hodža priredil na čast lorda Runcimana in njegovih sodelavcev intimen dinc. Zunanji minister dr. Krofta je sprejel danes bivšega ameriškega poslanika v Berlinu J. G. Shurmanna.

London, 10. avgusta. h. (Jutranja vest). Vsi londonski listi označujejo včerajšnje razgovore lorda Runcimana za zelo pomembne. »Times«
dopoldne opisujejo znane incidente v Glaserwalde in pripominjajo, da nemški in poljski listi izrabljajo te dogodke kljub temu, da pri njih celih sploh niso prizadeti, da bi dokazali trpljenje sudetskih Nemcev na Češkoslovaškem.

Pariz, 10. avgusta. h. (Jutranja vest). Londonski dopisnik »Figara«, ki mu običajno pripisujejo dobre odnose do Foreign Officea, poroča, da poročila iz Prage ne dajejo upati, da bo lord Runciman ostal delj kot šest tednov na Češkoslovaškem. Nemška časopisna kampanja in napetost med sudetskimi Nemci in češkoslovaško vlado, ki se kaže v javnih razpravah in v razširjenem obtežilnega gradiva in spomenic, sta ustvarila stanje nervoznosti, ki zelo otežkoča naloge posredovalca, čeprav je ta naloga omejena samo na to, da bi se pridobilo na času.

Henleinovci govore o poslabilšanju položaja

Praga, 10. avg. AA. (DNB). Tiskovni urad sudetsko-nemške stranke poroča, da je bilo včeraj posvetovanje okrožnih voditeljev sudetsko-nemške stranke pod

predsedništvom Henleinovega namestnika narodnega poslanca Hermana Franka. Poročilo pravi, da se vidi iz obvestil, ki so jih prinesli posamezni voditelji, da se je stanje po vsej sudetskonemški pokrajini poslabšalo, posebno še po ukrepih, ki so bili podvzeti 21. maja, ter da je nemško prebivalstvo skrajno vznemirjeno. To so povzročili številni incidenti, med katerimi je tudi uboj sudetskega Nemca v občini Studenka.

Izpoved morilca sudetskega Nemca

Praga, 10. avgusta. b. Preiskava v zadevi umora sudetskega Nemca Bayerla, ki je bil zabit od drugega Nemca v znanem gostilniškem pretepu, je toliko napredovala, da je morilec, Nemec Robert Hoiden, priznal svoje dejanje, izvršeno iz političnega sovraštva. Robert Hoiden je po poklicu delavec in je 31 let star. Polnih 28 let je živel na Dunaju, od koder je iz političnih razlogov zbežal na Češkoslovaško. Kakor je sam priznal, je bil že enkrat obsojen zaradi telesnih poškodb, ko je živel še na Dunaju. Njegova sestra je bila leta 1934 umorjena v tedanjem puču. Gostilničar trdi, da je bil Hoiden, ko je zapustil gostilno, pijan. Sam pravi, da je izpil 11 čaš piv. Sodišče je vseh 14 socialnih demokratov obdržalo v zaporu, dokler ne bo incident v celoti pojasnjen.

Akcija poljske manjšine

Moravska Ostrava, 10. avg. AA. Odbor za sodelovanje poljskih strank na Češkoslovaškem je izdal poročilo, v katerem pravi, da želi podvzeti vse potrebne ukrepe, da bo lord Runciman popolnoma obveščen o položaju poljskega prebivalstva na Češkoslovaškem.

Boj prestižev na Daljnem vzhodu

Včeraj smo na kratko prikazali stališče angleških listov v novem japonsko-ruskem sporu na Daljnem vzhodu, danes objavljamo francosko mnenje, ki je nekoliko bolj pesimistično od angleškega. Oficiozni organ francoskega zunanjega ministrstva »Temps«
piše v svojem uvodniku o rusko-japonski napetosti med drugim:

Ako se bodo stvari tako razvijale kakor se dejansko razvijajo že od 31. julija dalje, smemo z gotovostjo računati s pravo rusko-japonsko vojno, ki bi nedvomno zavzela tak obseg, da bi ga prizadeli veseleli ne mogli več omejiti. Medtem ko je slo v začetku za napade in protinapade manjših odelkov vojske, si stoji sedaj nasproti že pr. m. b. sile, kar dokazujejo že sama poročila o zavzetih velikih Stevila let in tankov. Napori Rusov, da bi v vojaško silo spet zavzeli višine okoli Čangšufenga in da bi Japonce vrgli onstran mejne črte, na katero naslanja Moskva svoje zahteve, so tolikšni, da smemo upravičeno domnevati, da bo sovjetska vlada šele po dosegu tega rezultata dejansko pripravljena pogajati se za sklenitev premirja. Bati pa se je, da bi se tedaj Japonci

ne mogli sprizniti s porazom, ki bi bil prebuh za njihov prestiž. Rusko-japonski spor, kakršen je sedaj v igri, krije v sebi tolikšne nevarnosti, da jih utegne le s težavo odpraviti celo gibčna orientalska diplomacija. vendar smemo upati, da bo diplomatska akcija končno le uspeła.

»Prager Tagblatt«
prejoja nasprotno položaj bolj optimistično, dasi ne podcenjuje resnosti sedanjih incidentov. »Vendar pa to še ni vojna«, poudarja list. Nobeno konzularno poročilo, noben novinar in noben drug informacijski vir nam doslej še ne govore o kakih mobilizacijskih ukrepih. Tudi ni še govora o proglašitvi na narod ali kakih drugih vojnih ukrepih. Nobeden izmed nasprotikov ni še napravil onega poslednjega koraka, od katerega bi pot nazaj ne bila več mogoča. Res je, da Japonci ne bodo lahkega srca izpraznili od njih zasedenega ozemlja, toda Rusi bodo na drugi stran kmalu imeli kritični mesec žetve za seboj, medtem ko je Japonska zapletena v vojno s Kitajci in nikakor ni v položaju, da bi vodila še eno vojno, še celo ne z veselo, kakršna je Rusija.

Balbo pri Göringu

Berlin, 10. avg. AA. Dopoldne je maršal Balbo položil velik lovorjev venec na spomenik v svetovni vojni padlim Nemcem. Mnogočica ljudstva ga je prisrčno pozdravila. Zatem je maršal Balbo odšel v občinsko palačo, kjer ga je pozdravil predsednik občine. Maršal Balbo se je vpisal v spominsko knjigo Berlina, nakar se je odpravil v vilo Karinhall, kjer mu je maršal Göring priredil kosilo.

Pariz, 10. avg. AA. Pariški tisk objavlja obširna poročila o obisku italijan maršala in guvernerja Libije Balba v Nemčiji. Vsi brez razlike poudarjajo v svojih poročilih, da je bil maršal Balbo v Nemčiji zelo prisrčno sprejet. Nekateri celo pišejo, da bi obisk maršala Balba v Nemčiji mogel biti izhodna točka za pogajanja o sporazumu med Veliko Britanijo, Francijo, Nemčijo in Italijo glede omejitve letalskega oboroževanja.

Poljska opozicija pri občinskih volitvah

Varšava, 10. avg. b. Kakor se na splošno pričakuje, bodo še to jesen na Poljskem občinske volitve. Njih volitev bo predvsem v tem, da se bo teh volitev — prvič po dolgih letih — udeležila tudi poljska opozicija, ki je na primer parlamentarne volitve leta 1935 bojkotirala. Volitve bodo pokazale zlasti moč Witoševs kmetijske stranke, katero so začeli prav v zvezi z volitvami snubiti tudi v vladnem taboru. Govori se, da pripravljajo kmetijska stranka na dan 15. avgusta velike demonstracije v vseh delih države, kar veča zaskrbljenost vladnih krogov.

Motorni vlaki na progi Niš—Zagreb

Beograd, 10. avg. e. V generalni direkciji državnih železnic so izdelali načrt, po katerem bi se uvedli motorni vlaki na progi Niš—Beograd—Zagreb, ki bi vozili povprečno po 110 km na uro. Na ta način bi se voznja od Niša do Zagreba skrajšala na 6 do 6 in pol ure, dočim vozovi sedaj brzi vlaki približno 11 ur. V zvezi s tem načrtom je bilo predlagano, naj se nakupi 5 novih motornih vlakov. Če bo ta predlog končno sprejet, se pričakuje, da bodo motorne kompozicije dobavljene do meseca maja prihodnjega leta. Znano je tudi, da razpravljajo o tem, da bi se uvedli motorni vlaki tudi na progi Beograd—Bled.

Protizidovske racije v Zagrebu

Zagreb, 10. avg. o. Zagrebška policija je pričela preganjati tuje žide. Policijski organi so izvršili te dni več racij po lokalih sredi mesta in tudi v elitnih kavarnah in restavracijah. Odvedli so okrog 45 židov na policijske stražnice, kjer so se morali legitimirati. Policijski organi so jih povpraševali predvsem po dovoljenjih za bivanje. Prijeti so bili v glavnem le židje, ki so v zadnjem času pribežali iz Avstrije v Zagreb. Vsi, razen tih, so imeli svoje dokumente v redu. Racije se bodo nadaljevale.

Beleške

Pred dr. Mačkovim odhodom v Beograd

V torek dopoldne je prispel v Zagreb srbski zemljoradniški prvak Miloš Tupanjanin. Obiskal je politično pisarno dr. Mačka in se potem odpravil v avtomobilom v Kupinac, kjer se je sestal z dr. Mačkom in ostal z njim v dolgem razgovoru. Pretresala sta vse podrobnosti v zvezi z dr. Mačkovim potovanjem v Beograd. Popoldne se je Tupanjanin vrnil v Zagreb, kjer je dolgo konferiral s senatorjem inž. Košutičem. Zvečer se je odpravil v Beograd, kjer je izjavil novinarjem, da so vse priprave za obisk predsednika HSS končane. Dr. Maček se bo odpravil v nedeljo zjutraj iz Zagreba in bo prispel v Beograd ob 15. uri.

V stanovanju Miše Trifunovića je bil sestav šefov beogradske združene opozicije, kateremu so prisostvovali poleg Davidovića, Miše Trifunovića in Joce Jovanovića tudi člani poslovnega odbora združene opozicije. Razpravljali so o sprejemu dr. Mačka.

Po prodaji »Seljačkoga doma«

Prodaja »Hrvatskega Seljačkoga doma«, ki ga je kupila »Državna hipotekarna banka« za 9 milijonov dinarjev od »Prve hrvatske štedionice«, je izvala v vrstah starih radičevcev mnogo negotovanja. Oglasil se je tudi Radičev sin Vladko v svojem »Narodnem val«, ki vprašuje vodstvo HSS, kako je moglo pristati na prodajo »Seljačkoga doma«. »Nič ne vprašal za drugarjev, ki so podpisali deleže za zadrugo »Seljački dom«, dali so zadovoljni s prodajo doma. Gospodje zbirajo težke milijone za zidanje novih domov, na drugi strani pa prodajajo hrvatsko kmetstvo in narodno svetinjo. »Hrvatski Seljački dom«, ki je bil posvečen kot poslednje počivališče hrvatskega narodnega voditelja Stjepana Radića. Kot takega bi ga morali odgovorni činitelji za vsako ceno rešiti pred prodajo.

Poleg Vladimira Radića se je oglasil tudi Fran Petrović, predsednik bivše zagrebške oblasne skupščine. Ki vzbuja spomine, s kolikim zanosom so zbirali nekoč radičevci denar za nakup »Seljačkoga doma«. O prodaji tega doma se bo še nekoč veliko razpravljalo, ko bo nastopil čas pregledovanja vseh računov.

Težke skrbi Vatikana

Švicarski list »Basler Nachrichten« objavlja pod naslovom »Vatikanske skrbi« uvodnik, ki ga je prejel iz Rima. V njem čitamo med drugim: »Dogodki zadnjih tednov, ki so posebno v Vatikanu postavili pomembne probleme, vplivajo, da se letošnje politično razpoloženje kar ne more razviti. Hude skrbi, skrbi izredno perečega značaja mučijo papeža in njegovega kardinala državnega tajnika. Tu je treba najprej omeniti avstrijski problem. Z uvedbo nove bračne zakonodaje, ki uvaja tudi razpokoje, je zgovorno dokazano, da je politika avstrijskega episkopata napačna. (Te dni so mnogi evropski listi objavili zanimive podrobnosti o sporu med papežem in dunajskim kardinalom Innitzerjem zaradi njegove spravljive politike. Op. ur.) Četudi ustvarjajo novi dogodki jasen položaj v Avstriji, vendar v Vatikanu ne primeti za posledico nevarno skizmo, razkol med samimi avstrijskimi katolici.«

Druga papeževa skrbi velja Nemčiji s. »Osservatore Romano« je te dni ponatisel nekaj poglavih nekakšne »Bele knjige«, ki jo je o položaju katoliške cerkve v tretjem rajhu izdal nadškof Gröber. Te ga cerkvenega dostojanstvenika so narodni socialisti še do nedavnega označevali kot enega izmed »najbolj pametnih nemških škofov«. Zato je njegova »Bela knjiga« vzbudila tem večjo pozornost. Navzlic odločnosti nemških škofov pa je vendar gotovo, da bo trdnost in neomajnost nemških katolikov kmalu postavljena pred hudo preizkušnjo.

Tretjo skrb povzroča končno papežu novo stališče Italije, kakor prihaja do izraza zlasti v značilnih polemikah fašističnih listov z Vatikanom in v zvezi z novo rasno ideologijo fašistične stranke. Zaključno bi se smelo reči, da se Vatikan prav dobro zaveda resnosti položaja, da pa je trdno odločen, da se vsem proficervenim tendencam, pa naj se pojavijo kjerkoli, zoperstavi. Listi sodi, da bo papež posvetil odsej tem večjo pozornost razvoju katoliške cerkve v Belgiji in Franciji, kjer se katoliška akcija lahko povsem svobodno razvija. Pripominjamo zaradi pregleda, da so italijanski listi v polemiki z Vatikanom zamerili papežu prav te njegove naraščajoče simpatije za Francijo.

Innitzer pripravlja posebno konferenco

Kakor poroča Nemški poročevalski urad (DNB), se bodo kmalu po letošnji konferenci rajhskih škofov v Fuldi sestali avstrijski škofje pod predsedstvom kardinala Innitzerja na posebno konferenco v Salzburgu, kar potrjuje že znane govornice, da so avstrijski škofje odklonili sodelovanje na skupni konferenci vseh nemških katoliških škofov, kakor so to želeli škofje na ozemlju bivšega rajha. S tem pa je spor med Vatikanom in kardinalom Innitzerjem le še poglobljen.

Blum o položaju v Španiji

Leon Blum razpravlja v svojem organu »Populaire« o razliki v postopanju republikanske in nacionalistične vlade ter ugotavlja angleško nestrpnost zaradi zavajevanja Francovega odgovora na poslednjo angleško noto glede umika tujih prostovoljcev. Londonski načrt o umiku tujih prostovoljcev je bil podpisan v času, ko je general Franco s svojimi prijatelji računal z gotovo zmago, zato ni tedaj prav nič tvegal, ako je kazal prijazno lice angleškemu predlogu. Med tem pa se je položaj spremenil in republikanski odpor ni šel strf. Zato se sedaj generala Francu z odgovorom ne mudi, toda vedno bolj na mestu se zdi skupna angleško-francoska akcija s pritiskom na vlado v Burgosu. Anglija ima z neuvetljivim angleško-italijanskim sporazumom v rokah najboljšo sredstvo v ta namen. Dokler španski problem ni urejen v skladu z določ-

Anton Lajović

Nova morala v šiški

Oni dan mi je gospod, s katerim sva v istem letovišču, prinesel tiskan cirkular in me prosil, naj povem, kaj mu je storiti. Ta cirkular je prejel od Električne zadruge v Šiški kot član te zadruge.

Vsebina cirkularja, v katerem je pripisano samo ime člana, je v kratkem ta, da je Električna zadruga morala adresata črtati iz zadrugnega imenika, ker je njegovo članstvo pri zadruzi po členu 4. točke 8. zadrughnih pravil prenehalo s tem, da je adresat pričel s 1. IV. 1938 prejematl tok od mestne elektrarne ljubljanske; zadruga torej nima več članstva.

Na vprašanje, kaj vendar določa citirani člen 4. zadrughnih pravil, mi je gospod povedal, da v smislu tega člana preneha članstvo zadrughnika s pričetkom prejemanja električne toka od kake druge električne zadruge ali elektrarne. To pa zaradi tega, ker je namen zadruge preskrbovati in oddajati svojim članom električni tok in je ena izmed bistvenih obvez člana, da prejema od zadruge električni tok.

Ob enem mi je soletovišar pojasnil, da je načelstvo električne zadruge prodalo in izročilo vse zadrugne električne naprave mestni občini ljubljanski, katera od 1. IV. 1938 tudi edina dobavlja tok zadrughnikom Električne zadruge šišenske. Slednja od tega časa dalje nima ne svojih električnih naprav, niti ni v položaju, dajati ali preskrbovati električni tok svojim članom. Ima pa zadruga nad 800 članov in je po vsebini sodeč verjetno, cirkular bil namenjen vsem.

Pripomniti je treba, da sta omenjeni cirkular podpisala pod štampiljko Električne zadruge v Šiški menda dva odbornika, od kojih je le en podpis čitljiv, katero ime pa ni znano kot ime kakega političnega človeka.

Gre torej verjetno za dva odbornika, ki sta moža iz naroda. Saj morejo v smislu pravil Električne zadruge biti njeni člani le obrtniki ali pa hišni posestniki v Šiški.

Moram reči, da me je ob tem cirkularju po teh pojasnitvah obšlo globoko čustvo sramovanja, ko sem videl, da je tak cirkular s tako pravno miselnostjo mogel podpisati tudi le en sam pripristi mož iz naroda, ko vendar hočemo in želimo širo-

ke plasti svojega naroda smatrati za duhovno in moralno zdrave in poštene. Zakaj, kaj vendar pomeni v cirkularju priobčena izjava Električne zadruge šišenske? Očividno je, da načelstvo zadruge, ki je vse električne zadrugne naprave prodalo in izročilo mestni občini ljubljanski ter s tem zadruzi sami odvzelo možnost, še nadalje v smislu namena zadruge dobavljati električni tok svojim članom, hoče članom zadruge kot krivdo naprtili to, kar niso storili člani, marveč kar je načelstvo samo povzročilo, namreč, da člani od 1. IV. 1938 ne morejo več dobivati toka od zadruge, temveč le od njene naslednice, mestne občine ljubljanske. Načelstvo zadruge hoče torej tako, samovoljno in zvičajno od načelstva izkonstruirano krivdo članov vzeti za statutarčen povod, da kratkoma vse člane črta iz zadruge. Skoraj si ne moremo misliti, da bi se bilo take vrste razlogovanje rodilo v glavah tistih dveh mož, ki sta za električno zadrugo cirkular podpisala.

Za njima utegnejo stati ljudje, ki mislijo, da je za ostvaritev nekih partijskih interesov dovoljena tudi taka oblika, ki se krije z navidezno upravičenostjo nekega statutarčnega določila, dasi so si take navideznosti le prejasno svesti. Toda ravnanje teh nepoznanih, v temnem ozadju delujočih iniciatorjev cirkularja je sramotnejše od dejanja obeh mož, ki sta cirkular podpisala in glede katerih smemo domnevati, da sta zasebno poštena moža in ki ne odgovarjata za to, če so jih iniciatorji cirkularja zapeljali v pogubno mišljenje, da sta pravo in zvičaja dve identični stvari.

To je torej nova morala: največji pravičnik je oni, ki je najbolj zvičajen in kl ne misli na drugo, kot kako bi nadmodril svojega soseda!

Če smo skušali razumeti, odkod izvira možnost tako sramotnega pravnega občutka, kot ga kaže omenjeni cirkular Električne zadruge, bi se storili skrivne na takem početju, če bi ob njem molčali in če ga ne bi v primernih in nikoli ne dovolj ostrih obliki ne zavrnili in ozišgali. Saj ne gre za interes posameznika, temveč za poskus moralnega pohujšanja znatne skupine naše. Saj je prizadetih samih zadrughnikov nad 800.

Onesnaževanje Savinje in mestni svet celjski

Odločni ukrepi proti katastrofalnemu onesnaževanju Savinje — Turistični odbor mesta Celja grozi z ostavko

Celje, 10. avgusta. Ze dve leti je od tega, odkar so začela industrijska podjetja v Ljubljani, Zabukovci in Šoštanj onesnaževati Savinjo. V tej prej kristalno čisti reki plavajo pogosto ogromne količine, s premožnim preprijene vode, treslovine, beljakovina, delci kož in živalske dlake. Med prebivalstvom Celja in okolice vlada zaradi tega silno ogorčenje. Na zahtevo turističnega odbora Celja je bila sklicana izredna seja mestnega sveta, ki jo je vodil podžupan g. Stermecki.

Referent turističnega odbora g. Roš je stvarno in s potrebnimi utemeljitvami razložil potek in vzroke onesnaževanja Savinje in ugotovil, da je položaj v tem pogledu letos še slabši nego lani. Turistični odbor in mestna občina sta storila vse, da preprečita onesnaževanje Savinje, ki ogroža življenjske interese Celja. Referent je izmed mnogih ostrih kritik in pritožb iz vrst občinstva prečital dopisa Društva hišnih posestnikov za mesto Celje in celjski srez ter 27 posestnikov iz Lise, Polul in Zagrada. Nalo je prečital spomenico, ki vsebuje stvarne in tehtne utemeljitve in naslednje zahteve:

Pristojna oblastva naj zaščitijo Celje kot turistični kraj s tem, da poostrojijo nadzor nad odtoknimi vodami industrijskih podjetij in postopajo z vsjo strogotostjo zakona proti onesnaževalec Savinje. Premogovnikoma v Ljubljani in Zabukovci naj prepovedo mokre separacije in dovolijo izključno le pnevmatične separacije ter revidiračno dovolijo nove čistilne naprave v Woschnagov usnjarni v Šoštanju, če bi se ta čistilna naprava v teku letošnjega poletja kljub zadevni odločbi banke uprave izkazala še vedno kot nezadostna. Vodopravne zadeve, ki so v zvezi z onesnaževanjem Savinje in njenih pritokov in s tem z ohranitvijo Celja kot tujskoprometnega kraja, naj se obravnavajo z največjo posepošenostjo. K vsem vodopravnim komisijam, ki so v zvezi z onesnaževanjem Savinje, naj se valči mestna občina celjska, ki je po razsodbah upravnega sodišča v Celju interesantinja po določilih vodopravnega zakona za bivšo Štajersko. Da zaščitimo mesto Celje kot tujski kraj, ravnamo po intencijah centralne vlade, ki je izdala uredbe o pospeševanju turizma, ako kar najodločneje protestiramo proti načinu, kako se celjske vodopravne zadeve obravnavajo. Prosimo in zahtevamo, da se zadeve, ki se nanašajo na Savinjo, rešijo pred pričetkom tujskoprometne sezone ne pa šele, ko je sezona na visku, odnosno, ko se nagiba h konecu, kakor se je zgodilo z izdajo odločbe v zadevi čistilne naprave tvrde Woschnag d. d. v Šoštanju, ki je bila izdana šele po skoraj štirimesečnem preudarjanju, odnosno čistilne naprave premogovnika v Zabukovci, ki je bila izdana šele 6. t. m., čeprav je bila zadavna vodopravna komisija že 10. junija Mestni svet ponovno apelina na podporo vseh kompetentnih oblastev in jih prosi za energično pomoč, sklicujoč se na dejstvo, da mesto Celje s čisto Savinjo stoji in pade. Sreski načelnik dr. Zobeč je izjavil, da zaradi bolezni ni mogel prej izdati ukrepov v zvezi z onesnaževanjem Savinje, da pa je to storil pred nekaj dnevi. Ko je predlagal, naj navzoča zastopnika zabukovskega premogovnika podata svoje mnenje, sta proti temu odločno nastopila m. s. dr. Skoberne in dr. Voršič iz načelnih razlogov, ker je po poslovniku mestnega sveta nedo-

pustno, da bi se udeleževale razprav mestnega sveta osebe, ki ne pripadajo mestnemu svetu.

M. s. Fazarinc je predlagal, naj se pooblasti turistični odbor, da po potrebi korigira tekst spomenice. Predlog je bil sprejet z večino glasov. Spomenico bodo poslali pristojnim ministrstvom in drugim oblastem ter raznim interesentom.

V petek 12. t. m. bo poselila bana in podbana posebna deputacija ter mu izročila spomenico s prošnjo za takojšnje ukrepe. V deputaciji bodo župan, predsednik turističnega odbora, referent turističnega odbora, magistratni direktor, predsednik občine Zalec, Petrovič in Laško ter zastopniki Tujskoprometne zveze v Mariboru, Združenja trgovcev za mesto Celje. Društva hišnih posestnikov za mesto Celje in celjski srez ter Olepševalna in tujskoprometnega društva v Celju.

M. s. Fazarinc je v splošno začudenje predlagal, naj se preloži odhod deputacije na poznejši čas, a je potem svoj predlog umaknil.

Ob zaključku je vzel mestni svet še naslednjo izjavo turističnega odbora na znanje: Turistični odbor mesta Celja ugotavlja, da njemu odnosno mestni občini celjski po dveh letih smotrnega in vztrajnega dela ni uspelo preprečiti onesnaževanja Pakle in Savinje. Turistični odbor se zaveda svoje odgovornosti pred javnostjo. Ako bi tudi na seji mestnega sveta 9. t. m. sprejeti zadevni sklepi ne imeli takojšnjega popolnega učinka, bodo izvajali člani turističnega odbora primerne konsekvence in dali mestnemu svetu možnost, da sklepa o drugih, boljših poteh, ki naj vodijo k dosegu smotra. V tem primeru dajejo člani turističnega odbora svoja mesta v tem oboru mestnemu svetu odnosno korporacijam in društvom, ki so jih vanj delegirala, na razpolago.

Mestni svet je na izredni seji razpravljalo o važnem problemu, ki ga motri vse prebivalstvo z enotnega stališča. Zato se prebivalstvo tembolj čudi, da ni tudi mestni svet pokazal te enodušnosti. Razprava o tem vprašanju, ki je za Celje življenjskega pomena, bi bila smela trajati kvečjemu pol ure, a se je prav po nepotrebnem raztegnila na poldruugo uro. To je na večino članov mestnega sveta očividno vplivalo neprijetno, ker poznajo enodušno sodbo javnosti glede katastrofalnega in nedopustnega onesnaževanja Savinje.

Prepovedane tiskovine

Zagreb, 10. avg. e. Državni tožilec je prepovedal razširjanje in prodajo knjige »Ekonomska podloga hrvatskog pitanja«, ki jo je sestavil Bičanić in izdal dr. Vladko Maček. Prepovedana je bila tudi 8. številka zagrebškega mesečnika »Privredni list«
od 1. avgusta. Notranje ministrstvo je prepovedalo razširjanje lista »La voce degli Italiani«, ki izhaja v Parizu.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila. Prevladuje oblačno vreme v vsej državi. Dež v Podunavju. V primorju in v južnih krajih po večini večini jasno. V zadnjih 24 urah je deževalo skoro po vsej državi. Temperatura je padla v severnih, narasla pa v južnih krajih države. Najnižja temperatura Plevlje in Mrzle Vodice 12, najvišja Split 32 stopinj.

Zemunska vremenska napoved. Pretežno oblačno v vsej državi. Po nekaterih krajih morda nevirite.

Zagrebška: Vreme bo oblačno in deževno, temperature relativno nizke.

Dunajska: Pretežno oblačno, ponekod tudi deževno. Temperature bistveno nespremenjene.

Naši kraji in ljudje

Mednarodni kongres zgodovine medicine bo prvič zbran v naši državi, kjer je mnogo dragocenega gradiva za zgodovinarje medicine

Kakor znano bo XI. mednarodni kongres za zgodovino medicine zasedal v naši državi. Trajal bo od 1. do 14. septembra in pokrovitelj kongresa bo Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Kongres pripravljajo trije odbori: dva v Zagrebu in eden v Beogradu. Predsednik centralnega odbora v Zagrebu je znani zdravnik dr. Ljubo Thaller. Ob otvoritvi kongresa bo izšla njegova knjiga »Od čarodeja in vražarja do modernega zdravnika«, ki bo prva naša kompletna zgodovina medicine. Častna predsednika kongresa sta predsednik Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu dr. Albert Bazala in predsednik Srbske kraljevske akademije znanosti v Beogradu dr. Aleksander Belić.

Po otvoritvi kongresa v Zagrebu bo predaval predsednik mednarodnega združenja za zgodovino medicine slavni kirurg prof. dr. Viktor Gomozi o zgodovini kirurgije. Na zagrebških zasedanjih kongresa bodo tudi zanimiva predavanja o prirodoslovju in ljudski medicini. Glavni referent bo dr. Castiglioni iz Padove, prijavljenih pa je še 24 govornikov. Med nadaljevanjem kongresa v Beogradu bo predsednik beograjskega kongresnega odbora dr. Risto Jeremić prečital svojo razpravo »Zgodovina zdravstvene kulture v

Jugoslaviji«, o zanimivi temi »Medicina v narodni poeziji« pa bodo govorili kongresisti iz Poljske, Turčije, Italije, Rumunije, Egipta in Jugoslavije. Na dnevnem redu beograjskega kongresa je tudi zgodovina malarije v Jugoslaviji. Glavni referent bo dr. Stevan Ivančić iz Beograda, o zgodovini malarije v turški dobi na področju Jugoslavije pa bo govoril dr. Süheyl iz Carigrada. Iz Beograda bodo kongresisti napravili izlete v Južno Srbijo in Bosno, da spoznajo zdravstveno kulturo naših muslimanov ter si ogledajo razne zgodovinske spomenike.

Kongres bo 14. septembra zaključen v Dubrovniku, ki ima važno vlogo v zgodovini medicine. Na otoku Mrkanu je bila zgrajena prva karantena na vs. m. svetu, v frančiškanskem samostanu pa je najstarejša lekarna v Evropi. V Dubrovniku se je tudi rodil eden izmed največjih zdravnikov 17. stoletja Jurij Baglivi, ki se je tudi pozneje, ko je deloval v Italiji, s ponosom pršteval med Dubrovčane. O tem slavnem Dubrovčanu bo govoril dr. Henry Sigeris iz Amerike, ki je eden izmed največjih zgodovinarjev medicine na vsem svetu. Tako bo dala naša država mednarodnemu kongresu za zgodovino medicine mnogo dragocenih pobud in prispevkov.

tivom, kakor jih zna za take prilike ustvarjati samo naš M. Gaspari, ni bilo prej kje razstavljeno, da bi ga mogli občudovati tudi drugi. Danilo Bučar je prinesel župniku spominsko sliko, ki so jo darovali »v njegovemu ožjemu rojaku Dolencju. Farani so mu podarili zlato uro in krasen križec, ki ga je nekdo svoječasno prinesel iz Jeruzalema. Da brezročni ni šlo, si lahko mislite. Cerkev je bila prepletana z vencem in gospa Legatova je v narodni noši izročila župniku šopek. Da farani niso pozabili ta dan cerkve, priča novi prt na oltarju, ki ga je v spomin na proslavo izdelala gospa Legatova. Čestitali so jublantu tudi zastopniki Jadranske straže, Kulturnega društva in mnogi drugi. Lepa, intimna proslava brez pretiranja nam bo ostala v vednem spominu, gospodu jublantu pa želimo še mnogo srečnih let med nami!

S—r.

Sto let Maribora in Ljutomera

Imena namreč, ne obeh krajev, ki so jima Slovenci nekaj pravi Marprok, odnosno Lotmerk in to pod vplivom njihovih nemških imen. Leto 1838. je bilo tisto, v katerem se uveljavlja ime Maribor v širšem krogu in ko se prvič označuje prelepa metropola tako kakor dandanes. Prekrstil je oba kraja slovenski Ilirec in preleki rojak Stanko Vraz. Pod vplivom vesolovskih idej ilirizma je tudi v krajevnih imenih, ki jih je na naši zemlji bilo zapustilo tuje gospostvo, iskal slovenskega jedra. Kakor piše prof. dr. Fran Plešič v Casopisu za zgodovino in narodopisje, letnik 1922., je Vraz že leta 1836. rabil v nekem pismu ime Marbor, pozneje Maribor. Leta 1838. pa pišejo že njegovi prijatelji tako, med njimi njegov rojak Trstnjak. V poznejših letih se sicer še opazuje omahovanje med stari in novim imenom. »Novice« ga prevzemajo l. 1852. in rabijo izključno od l. 1862. dalje. Leta 1861. pa ga je še utrdil Lovro Toman na neki slavnosti v Mariboru in s svojo pesmijo »Marbor«, ki bi naj bila neka poetična razlaga tega imena.

O imenu Ljutomera je dognano, da ga je rabil Stanko Vraz prvič leta 1838. v nekem pismu prijatelju Muršču. Anton Krempel ga je prevzel leta 1845. Leta 1858., torej pred 80 leti, pa se je uveljavilo novo ime docela v slovenskem javnem življenju razen v narečju.

Ob sedanjih slavnostnih dnevh v slovenskem in jugoslovenskem Mariboru ter ob 100letnici prvega slovenskega tabora v Ljutomeru je vredno, da se spomnimo, kako je dobil eden kakor drugi kraj svoje današnje ime. Oba primera pričata, kako more iniciativa posameznika, vplivnega v duhu dobe, premagati staro, stoletno navado. — Bt.

Nesreča 3 nemških dijakov na Savi

Krško, 10. avgusta
Zaradi zelo redkih padavin je Sava pri Krškem dosegla najnižje vodostanje. Sicer zelo široka struga, se je zožila tako, da na mnogih mestih štrli iz nje skalovje, ki ni opasno samo za plovbo s splavi, marveč tudi za čolne, če jih upravljajo neveščiji ljudje, ki jim krajevne prilike niso poznane.

Včeraj dopoldne je okrog pol 11. mimo Krškega plaval mal čolnič s tremi mladimi ljudmi. Ljudje, ki so opazili, da je trojica zaveslala izpod krškega mosta dalje proti bolnici, so zaslužili nesrečo, kajti baš pod občinsko bolnišnico je sedaj valovje največje, najnevarnejše pa je skalovje, ob katerem bi se pri tem vodostanju razbil skoraj vsak čoln. Točno ob tri četrt na 11. uro so bili redki pasanti priče razburljivega prizora. Trojica je s čolnom zadelala ob skalo tako, da je čoln v podolžni smeri navpik preobrnilo, vse tri pa vrglo v deročjo Savo. Enemu, navidez dobremu plavcu, se je posrečilo, da je s plavanjem dosegel desni breg, ostala dva sta pa bila tolikanj duhaprisotna, da sta se oprjela skale sredi Save in tam vztrajala, dokler ju niso rešili. Prav slučajno so se v bližini nahajali pekovski pomočniki g. Kremser — Kastelic Stanislav, pekovski vajence Podjed Tone in g. Bogolin iz Krškega. Ko so opazili nesrečo, so tvegali vse, da reši-

Jo oba preostala ponesrečenca s skale sredi Save in pri tem še nekaj njihove opreme. Z naporom se jim je to v dobri četrt uri posrečilo. Čoln je običajl v vodi med skalovjem, kjer je ostal tudi en fotoaparati z 10 filmi, čevlji, skodelice, čutare itd.

Po srečni rešitvi in prestanem strahu se je ugotovilo, da so ponesrečeni trije nemški dijaki iz Linza in to 17-letni Prummer Karl, realni gimnazijec, ter realčana 17-letni Karl Schmithüber in 16-letni Kurt Jakobin, ki so preko Celovca in Dravograda dospeli preko Savinjske doline v Celje z namenom, da prvi potuje do morja, ostala dva pa v Albanijo. Da bi si skrajšali pot in obogatili na doživljajih, so si v Celju kupili primitiven čolnič za 150 dinarjev in se junsko spustili po Savinji proti Zidanemu mostu. Ze pri tretjem lesenem mostu pod Celjem pa so doživeli prvo nesrečo. Močan vodni tok je čoln pritisknil ob lesene pilote, ga napolnil z vodo in jim odnesel nekaj priljage. Čoln so rešili, se osušili in potem nadaljevali pot po Savi toliko časa, dokler jih nesreča pri Krškem ni izučila, da lahkomišleto igranje z deročjo Savo ni nobeno junaštvo. K sreči so iz vode rešili vsaj mokre potne liste. Začasno čakajo v Krškem, da dobe od doma sredstva za potovanje, ki ga bodo pa opravili seveda z železnico.

Proslava 30 letnice Narodne strok. zveze

Narodna strokovna zveza proslavi 3. in 4. septembra letos v Ljubljani 30-letnico svojega obstoja. Spored proslave bo naslednji:

V soboto 3. septembra bo ob 15. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani slavnostni delegatski zbor delegatov podružnic in društev, včlanjenih v NSZ. Isti dan ob 20. bo v dvorani Delavske zbornice akademija in družabni večer s pestrim in izbranim sporedom. Prireditvev se bo vršila pri pogrnjenih mizah. Prireditvev bo brez vstopnine.

V nedeljo 4. septembra bo ob 10. dopoldne v dvorani Delavske zbornice manifestacijsko zborovanje nacionalnega delavstva, na katerem bosta govorila Rudolf Juvan in dr. Jože Bohinjec. Na tem manifestacijskem zborovanju bodo govorili tudi gostje in zastopniki sorodnih organizacij. Po zborovanju se poklonijo udeleženci spomenu Velikega Osvoboditelja kralja Petra I. in položijo na njegov spomenik venec. Ob 13. bo skupno kosilo. V ponedeljek 5. septembra pa bo NSZ organizirala izlete po Gorenjskem.

Za to proslavo vlada veliko zanimanje ter se je bo nacionalno delavstvo, organizirano v NSZ, udeležilo v velikem številu. Udeležbo so tudi že priglasili zastopniki bratske Českoslovaške delavske zveze iz Prage. Pričakujemo, da bo nacionalna javnost s simpatijami pozdravila naše narodno delavstvo in se udeležila njegovih prireditvev.

Napravite red v naših podjetjih

Prejeli smo: Pritožbe zaradi favoriziranja tujcev se čimdalje bolj množijo, a kljub temu se ne ganejo ne oblasti, ne strokovne organizacije, da bi pričele z radikalno akcijo, čistiti potujčena naša podjetja in obrate. Nasprotno! Tujci se počutijo vedno bolj varni in so naravnost izzivalni, ker računajo z našo malomarnostjo v tem vprašanju. Naj bo naveden slednji primer: V Ljubljani obstoja zastopstvo za razne strojne naprave. To zastopstvo vodita dva tujca: en bivši monter, drugi bivši sofer. Izdajeta se pa pri posetih v naših obratih v svrhu prodaje blaga zastopnikov tujih tvrdki prvi kot inženjer, drugi pa kot »Oberingenieur«. In naši ljudje jima gladko nasedajo. Za ta posel ni potrebno nobenih posebnih sposobnosti ter bi lahko vodil to tehnično pisarno naš človek. Zato naj inženjerska zbornica, kateri smo javili ta primer z navedbo imena tvrdke, takoj napravi potrebne korake, da se napravi red in namesti našega človeka.

Tudi tvrdko samo smo opozorili na nevdružne razmere in, če ne bo v najkrajšem času ugodila našim zahtevam, bomo o njej in njenih zastopnikih povedali še kaj več.

Žene morejo po večkratni nosečnosti z dnevno rabo pol kozarca naravne Franz-Josefove grenčice, užite na tešče želodec, doseči lahko izpraznjenje črevesja in urejeno delovanje želodca. — Franz-Josefova voda je davno preiskušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Orl rez 5 hr. 15 485.25

Nova vlomilska družba je odšla na robijo

Ljubljana, 10. avgusta
Še preden je mogla napraviti večjo škodo, je bila danes spravljena na varno nevarna trilateralna vlomilska družba, ena tistih, ki v zadnjem času spravlja v nevarnost tuje imetje. Pred počitniškimi malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. Orožen, so se zagovarjali 25-letni soboslikar Mate Radošević, ki je pristojen v Sinj, 30-letni delavec Urban Drolc iz Srednje vasi pri Radovljici in 28-letni Franc Žužek iz Mirne peči.

Vsi trije obtoženci se ponašajo že s kaj pestro kriminalno preteklostjo in spadajo v vrsto tiste mladine, ki je zašla na kriminalna pot ne da bi se bila kdaj spoznala s poštenim delom. Prav ko bi bila morala prijeti za pošteno delo je z vsjo svojo slabovzgojno podlago običajla na stranpoti, na katero so jo še bolj potisnila nastopivša leta krize, ko se za poštenjaka ni bilo prostora pri skromni zaslužkarski skladi. Cesta je postala njih bivališče, potepanje, beračenje, tatvine in podobno njih delo. Edina stalna bivališča pa kaznilnice, kjer so na videz redno živeli, v resnici pa zbirali novo znanje za svoje kriminalno delo. Ko so prišli na svobodo, pa so se jih vsi otepalji kot neljubih gostov. Radošević in Drolc sta bila šele pred meseci izgnana iz Ljubljane za dobo 3 let, toda takoj po izgonu sta napravila ovinek in se spet pojavila v mestu, kjer sta v Žužkovi družbi še istega meseca v začetku maja poskusila vlomiti v gostilno Tomaža Kosija v Zg. Šiški. Ta vlom se jim sicer ni posrečil, ker jih je gospodar pravočasno opazil in prepodil, zato pa je imel Mate Radošević več sreče, ko je na lastno pest odnesel Vladimiru Roškarju v Florjanjski ulici površnik in rokavice. Žužku pa je očitala obtožnica, ki jo je zastopal državni tožilec dr. Pompe, da je v družbi z znanima Jakobom Juhartom in Martinom Majeričem v Vrheh posetil Ferda Lasnika, kateremu so iz skrinje ukradli 100 din, pa Jurija Makraca, kjer so odnesli nekaj jajc in gotovine.

Vsi trije so sicer priznavali očitana jim dejanja, skušali pa so si svoj položaj nekoliko omiliti z raznimi izgovori. Tako se je na primer Radošević zagovarjal, da je kupil Roškarjevo sukunjo od nekoga Bosanca, Žužek pa je trdil, da je v vlomilski družbi igral le vlogo paznika. To izvijanje pa jim ni pomagalo. Sodišče ni dalo vere njihovim zagovorom in je obsodilo Radoševića na 1 leto in 4 mesece, Drolca na 1 leto, 3 mesece in 10 dni. Žužka pa na 1 leto in 7 mesecev robije. Vse tri tudi na 3 letno izgubo častnih državljanjskih pravic. Po prestani kazni bodo oddali Žužka in Radoševića v prisilno delavnico, ker je zaradi njunega nepoboljšljivega nagnjenja h kaznivim dejanjem podana nevarnost za javno varnost. Vsi trije pa bodo potem ponovno izgnani za dobo 3 let iz področja ljubljanskega policijskega okoliša.

V nedeljo v žiri k sokolski proslavi

Kakor je bilo že objavljeno, bo proslavil v nedeljo 14. t. m. žirovski Sokol 30-letnico otvoritve svojega doma, najstarejšega v Jugoslaviji, in bo s to proslavo združeno razvite naraščajočega prapora, ves praznik žirovskega Sokola pa bo posvečen 20-letnici Jugoslavije. Proslava bo od pol 14.

še pred kosilom. Udeleženci pa prispejo na proslavo pravočasno tudi z opoldanskim vlakom, ker bo prava slavnost — razvite prapora — šele ob 15., potem pa sprevod in javni nastop.

Dobro bi bilo, če bi udeleženci iz Ljubljane in drugih krajev svojo udeležbo spo-

dalje ob vsakem vremenu in so vabljeni vsi bratje in sestre ter vsi prijatelji sokolstva.

Udeleženci se lahko odpeljejo iz Ljubljane z jutrnjim vlakom do Skofje Loke in od tam z avtobusom naprej. V žiri prispejo okrog pol 10. Kdor si želi osveženja v naši prijatelji Sori, si bo lahko to privoščil

ročili do sobote popoldne, da bi mogel brat Poljanšek poslati zadostno število avtobusov v Skofjo Loko k vlakom. Če bodo udeleženci v večjem številu hoteli ostati v Žiri dalje časa, se bodo lahko z avtobusi vozili k zadnjemu izletniškemu vlakom v Skofjo Loko. Vožnja je polovična.

Jubilej zlatomašnika Fr. Avsca v Lescah

Čitateljem »Jutra« smo objavili, da bomo poročali o praznovanju 50-letnice mašništva gospoda leškega župnika. Naj tedaj izpolnimo obljubo. V soboto 6. t. m. zvečer z mraku se je med zvonjenjem zbiralo ljudstvo pred cerkvijo, cerkev pa je bila razsvetljena in odprta. Ženski svet je hitel k oltarju in vedeli smo, da hite v tih cerkvi k Bogu molitve za sivolasega jubilarca. Kmalu so prišli radovljiški pevci Sokoli, ki so zapeli pred župniščem pesmi »Pozdrav« in »O mraku«, cerkveni pevski zbor, pojačen s Sokoli, pa je zapel »Triglave«. Vmes so pokali topiči, kar je dalo prisrčnemu večeru slovesen poudarek. Po pesmih je v imenu sokolskih pevcev čestital jublantu njih vodja Kobentar. Jubilar se je ginjen zahvalil za počastitev in podal vsakemu pevcu roko, poudarjajoč, da je taka počastitev zanj preveč. Na Lesce je padla noč in zabala v spanje prebivalstvo, prevzeto od

velikega praznika. V nedeljo sta bili dve maši in obakrat je bila cerkev do kraja napolnjena. Jubilar je pridigoval spet tako toplo in blago, kakor vedno brez poudarka, da praznuje 50-letnico, a na koncu pridige je prosil vernike, naj mu pomagajo zahvaliti se Bogu za sprejete dobrote. Ni bilo druge asistencije, kakor štirje dečki-ministranti, ni bilo levitov, vse, kakor po navadi. Ali s kora je donel lo vse polnejše in slovesnejše, kakor drugikat, peli so cerkveni pevci, pomnoženi s sokolskimi iz Radovljice. Sploh je narodna in napredna Radovljica praznovala z Lescami vred. V soboto in v nedeljo so prihitali v Lesce, da prisostvujejo proslavi in počaste narodnega duhovnika. Po drugi maši so občinski možje z županom Olipom na čelu izročili jubilarcu v krasno diplomu in priznanje častnega občanstva. Škoda, da mojstersko delo s tako točno simboliko in tako zadetim mo-

V noči pod morjem

Pod Velebitom na počitnicah

Mirno leži morje pred nami v svoji sinjini. Oblaki beže preko neba in mečejo sence po okolihi. Voda jih zrcali, od njih dobiva temno, sivkasto barvo.

Sonce se poslavlja od nas. Tam nad Krkom začne rdeče žareti njegova krogla. V morju se odseva rdečkast trak, prekinjen po rahlih valovih. Oblaki spreminjajo svojo barvo, kakor pada sonce nižje in nižje. Čudovite so njihove otlike. Zdjaj si predstavljaj v njih odprta, ogenj bruhajoča zmajeva usta, zdaj pasočo se ovčico ali ogromnega pičca, letedečega v silnih visavah.

Svetloba se preliva v vseh barvah in počasi ugašuje, kakor se skriva sonce pod obzorje. Nazadnje kažejo le še najvisji ovalčki njen rdečkasti soj. Hitro pada mrak nad nas. Prihaja zopet ena mnogih noči na morju.

Ribiči se pripravljajo na lov. Tihno pluje čoln mimo nas, da se tam daleč nekje ustavi in prižge svetiljko. Najprej zabli slaba luč, da se potem razlije preko valov vid je, majoka bela svetloba. Na več krajih se užgo luči, ki razsvetljujejo celo obalo in mečejo pošastne sence nanjo. Tam v daljavi blizu Baške se tudi že svetijo ribiške barke.

Toda tudi pod morjem se zavlada popolna tema. Tudi tam se užgajo luči, a ne človeške. Množica drobnih živalic plava po morju, ki se svetijo kakor kresnice. Zdjaj tu, zdaj tam se užge iskrica crviča (Noctiluca miliaris). In če vznemirimo veslo vodo, se pokaže za njim stotine iskric, tvoreč pravo svetlo sled.

Kako tajnovito mora biti ponoči pod

morjem. Izkusiti moramo tudi to, da spoznamo podmorski svet ob vsakem času. Saj še nešteto drugih živalic, bivajočih po skalah in v pesku na dnu, daje svetlobo, kdo ve čemu.

Ko ti ne bilo teh mrzlih noči, bi bil morda zvečer večkrat pod vodo. Tako pa najdemo le redko priliko, da je morje dovolj toplo in da nas tudi ozrače more ogreti, ko pridemo na suho.

Vprav danes je čas za to. Kdo bo prvi srečnik, ki naj gleda tisočero luči novega sveta? Kakor je navada pri nas, se izrečamo z metanjem denarja. Janez in Drago žrebata med sabo. Usoda je pravična. Drago gre prvi, kajti on bo le še kratek čas tu in ne bo več kmalu take prilike za nočni obisk pri Neptunu.

»Pridemo li danes do potapljanja?« se vprašujem, ko Janez še v zadnjem trenutku urejuje čelado, popravlja luč, zavija vijake. Kakor vedno je tudi danes treba zadnji trenutke pripravljati stvari.

Splav nas že čaka. Pripravljen je še od dnevnega pohoda.

Na jugu se zbirajo temni oblaki in oddaljeni bliski jih razsvetljejejo. Vzbujajo se rahli dvomi, dali naj gremo v tako nezanesljivemu vremenu ven.

Zaradi Draga moramo. Vesla odrivajo vodo, vzbujajoč iskrenje nočtilne. Acetilenska nam svetil, da vidimo obalo. Vendar smo zašli predaleč stran. Na bregu nam daje Duši znake z lučjo. Kakor da bi bil stal na čeri svetilnik, ki svari pomorce pred nevidno nevarnostjo. Naš brod se kroče in pristaja.

Hlodi butnejo v obalo. Drago je že napravljen. Le kako mu je pri srcu, ko se odhaja hladit v mračne vode?

Pumpa začne svojo pesem. Vrv se odvijja. Mehurčki izhajajo iz čelade, spremijani z miriadami podmorskih luči.

Potapljanje se spušča v morje

Drago je dosegel dno in se sprejema povrti, razsvetljenem z nenavadnimi kresnicami. Od zgoraj je videti le temno morje, dokler se ne prižge luč v čeladi. Svetloba oblijo podmorski svet. Pogled na luč, ki se giblje in razsvetljuje pod nami mimo beže-

če ribice, alge skalovja in pesek dna, nas navdaja z nenavadnimi občutki. Kako bi gledal to mimoobčuti, ki ne ve, kaj se tu dogaja. Govoril bi okoli o pomorski pošasti, ki hodi z enim samim bleščicem se očesom

čelado in obtežitev in pred nami stoji zopet vsakdanji človek. Mraz ga pretresa in pohiti v solor, da se ogreje.

Na vrsti je Janez. Mudi se mu, da bi videl te krasote, ki so že Draga tako navdušile. Ne ustraši ga prihajajoče neurje.

V daljavi šumi dež. Ali ste že kdaj stali ob mirnem morju in gledali, kako prihaja plaha? Kakor da bi se nekje daleč dvignil mogočen val, ki brzi proti obali. Začuje se šum, podoben tušanju stapa, ki pada v globine. Bližje in bližje prihaja in ne ve, kaj to pomeni, dokler ne padejo prve težke kaplje nate.

Ribiči v daljavi si kličejo. Nevhita jih preganja. Luči se bližajo k obali, da bi se skrile v varni zaklon.

Pravkar sem oblekel Janeza v potapljača. Šum dežja me preplaši. Duši je na obali.

»Jaz grem domov, naj Duši pumpa, če boče. Dež bo!«

»Bojiš se par kapljic,« zabuč kakor iz podzemlja iz čelade.

Duši gre rad na barko. Naj se muči on, meni ni do tega. Toda ko skočim na breg, odrinem splav od sebe.

»Skoči v vodo za njim,« vpilje Duši.

Janez se jezí nad mano, grmeč nekaj izpod čelade.

»Janez, primí veslo, veslaj sam!«

On ne more, potapljaška oprava ga dela neugibnega. Duši skoči na čer, ki štrli v morje, vzame veslo, ki je ostalo na suhem, ter kvi optek. Posreči se mu, jaz sedim na obali in odlašam. Ni mi prijetno, da sem to zakrhal. Toda kaj je tebe, v takem vremenu pomeš naša morja.

Bes — opešite vasa posoditi Janezu za pod morje — se preselimo povzpneam po ostrih

Domace vesti

* Znameniti ameriški znanstvenik proučuje naše kmečke rodbinske zadruge. V Splitu se mu veseleži profesor Moseley iz New Yorka, ki proučuje kmečke rodbinske zadruge. Obhodil je že vasi na otoku Braču, in ko bo uredil zbrano gradivo, bo iz Splita odpotoval v Bosno. Prof. Moseley se je že pred nekaj leti dalje časa mudil v naših krajih in v neki ameriški reviji je napisal obširno studijo o Ljudevitu Gaju. Ameriški znanstvenik pozna dobro našo narodno zgodovino.

Za otroka:

* Udeležba balkanskega zdravniškega tedna v Turčiji. Ker se namerava udeležiti balkanskega zdravniškega tedna v Turčiji veliko število naših zdravnikov in ker presostaja le malo časa še do odhoda na to prireditve, je jugoslovanska sekcija Unije balkanskih zdravnikov izdala tole obvestilo: Balkanskega zdravniškega tedna se more udeležiti vsak zdravnik, ki je jugoslovanski državljan. S seboj sme vzeti tudi svojo ženo. Potni stroški in stroški za bivanje v Turčiji bodo znašali za osebo 4.000 din. Vsi udeleženci bodo potovali z osebnim potnim listom. Odšli bodo 4. septembra skupno iz Beograda.

Avstrijska Kajak zveza je priporočala za solnčenje le TSOCHAMBA FII. Drogerija Gregorič drzov. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

* Obisk madžarskih zdravnikov. Varaždinske Toplice in Slatino Radence obišče te dni 60 madžarskih zdravnikov in novinarjev, ki bodo posetili tudi Varaždin. Ekскурzijo je organiziral dr. Geza Balazs, primarni pečujske bolnišnice, ki je že večkrat vodil madžarske izletnike po naših krajih in je bil zaradi tega odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje.

* Varaždinski teden. Poročali smo že, da nameravajo gospodarske in turistične organizacije z varaždinske občinske uprave organizirati revije svojega gospodarskega in kulturnega napredka po vzoru mariborskega tedna. Pri tej akciji sodeluje podjetje Tivar, ki prireja zdaj za poizkus veliko razstavo svojih izdelkov. Podjetje Tivar se je obvezalo tudi gmotno prispevati k prireditvam varaždinskega tedna. Prvi varaždinski teden nameravajo prirediti prihodnjo pomlad.

DANIELLE DARRIEUX!
PLES V OPERI!
KINO MATICA 21-24
16., 19.15 in 21.15 uri!

* Švicarji gradijo velik hotel v Plitvicah. Predstavniki nekega velikega podjetja iz Züricha se mudijo v Plitvicah, kjer nameravajo kupiti zemljišče za zgradbo velikega moderne hotela. Zastopniki švicarskega podjetja zatrjujejo, da bo ta hotel eden izmed najmodernejših v Evropi.

* Izostanek nekaterih izletniških vlakov v nedeljo dne 14. t. m. v nedeljo 14. t. m. bodo izostali naslednji izletniški, odnosno potniški vlaki: 1. Na progi Ljubljana glav. kol. — Jesenice izletniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 5.08. 2. Na progi Ljubljana gl. kol. — Karlova izletniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 5.22. Istotako izostanejo priključni vlaki proti Kočevju, ki odhajajo iz Grosuplje ob 6.10, proti St. Janžu na Dol. ki odhaja iz Trebnjega ob 7.15 in proti Strazi — Toplice, ki odhaja iz Novega mesta ob 7.50. Zato pa vozi ta dan potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 7.48 do Karlova, kot ob delavnih in bo imel zvezo proti Kočevju, St. Janžu na Dol. in Strazi Toplicam. 3. Na progi Novo mesto — Ljubljana gl. kol. izostane potniški vlak, ki odhaja iz Novega mesta ob 18.20 in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 20.38. 5. Na progi Celje — Dravograd-Meža izostane izletniški vlaka z odhodom iz Celja ob 4.37 in prihodom v Dravograd-Meža ob 7.10 ter s povratkom iz Dravograda-Meže ob 19.12 in prihodom v Celje ob 21.47.

skalan na cesto. Od zadaj mi še kličejo: »Pospravi vse, kar je zunaj!«

Oh, razvijam mestni otrok, kako težko je hoditi bos po robatem cestnem šodru. Rad bi bil čim prej doma.

Bliki prihajajo vedno bliže. Najprej so bili nedoločeni, razpotojeni po vsem obzorju, spremljeni z zamolklim grmenjem. Osvetljevali so za dolgo dobo pot in kadar so se užgali, so se prikazali v daljavi temni obrisi Rata, Prviča in Krka in voda se je počastno zasvetila. Sedaj so že različnejši in gromi močnejši.

Tabor stoji osamljen, nepriljubljen na neurje. Drago je že v šotoru, da se ogreje po nočnem podmorskem spreledu.

»Drago, imaš luč?«

»Ne, pri onih je ostala!«

Kako naj pospravim brez svetlobe. Le zdaj, zdaj mi posveti blišč, toliko da si zapomnim stvari na mizi, da jih potem laže otipam. Vse, kar je papirja, mora na varno. Na klopi leže Janczovi Sodnikovi Logarjani. Vzame jih, reši sem mu premoženje, kajti knjižico je izpopolnil z neštetimi formulami — dolgoletnim delom. Jeli še kaj na mizi? Ko bi imel luč... Zopet nekaj otipam. Hočem vzeti, pa butnem v neko posodo. Steklo zažvenkeče po tleh. Pa vendar ni steklenica z najlepšim plemenom današnjega dne, kristalno prozornimi plaščarji (clevelandi), ki sede kakor grozd sočnih jagod na vejah drevesaste korale.

»Drago, pomagaj, dež je tula.«

Kar se da v temi, skušava še spraviti na varno. Bučanje z morja je že tu, nenačno

* Orožniva kočja pod Črno prstjo stoji na kraju, odkoder je krasen pogled na vse Triglavsko pogorje. Dostop do Orožnove kočje je iz Bohinjske Bistrice ter traja dve in pol ure. Pot vodi skozi senčnate gozdove ter je nekoliko strmejša v zadnjem delu tik pred kočjo. Postojanka ima na razpolago sohe in skupna ležišča. Pičlo uro hoda od kočje traja vzpon na vrh Črne prsti, kjer zagledaš morje. Vrh Črne prsti je mehko postlana travnata ravan s pestro planinsko floro. Sestop je primeren mimo Malnarjeve kočje zopet nazaj v Bohinjsko Bistrico ali pa iz Malnarjeve kočje po grebenih na Ratičevce do Krekove kočje ter sestop v Zeleniškah ali Češnjico, od koder vozi avtobus do žel. postaje Škofja Loka. V nedeljo dne 14. t. m. se bo opravila sv. maša na prostem pred Orožnovo kočjo na Črni prsti. Planinci posetite to lepo točko v Bohinju.

* Brežičan po 23 letih v domovini. V Maribor je pripotoval včeraj 47letni mizar Ivan Fleišer iz Brežic. 23 let je živel v Rusiji, od kar je bil julija meseca leta 1915. ujet na ruski fronti. V Rusiji je otvoril mizarstvo delavnico in sicer v Krasnojarsku, kjer se je tudi poročil. Fleišer pa si je želel nazaj v domovino, kar se mu je po številnih prestopih ovirah tudi posrečilo. Na ruski meji so mu odvzeli ves denar, ki si ga je prihranil v teku let, tako da je prišel v Maribor brez sredstev. Z večernim vlakom so ga z ženo in otrokom odpremil v Brežice, kamor je pristojen.

OBISČITE VII. MARIBORSKI TEDEN
od 6. do 15. avgusta 1938.

POLOVICNA VOZNJA NA ŽELEZNICAH od 4. do 17. avgusta.

JUBILEJNA KULTURNA RAZSTAVA ob priliki proslave 20-letnice Jugoslavije v Mariboru.

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVIIJA Industrija — Tekstil — Trgovina — Obrt — Kmetijska razstava — Razstava cest — Turjskoprometna razstava — Fotoamaterska razstava — Filatelistična razstava — Gosinstvo — Vinska pokušnja — ženska ročna dela — Razstava narodnih noš iz vseh krajev države — Razstava »Nanose« — Cebelarska razstava — Razstava malih živali — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču itd.

MARIBORSKI OTOK — NAJLEPŠE KOPALIŠČE V JUGOSLAVIJI — ZELENO — ROMANTICNO POHORJE — VINORODNE SLOVENSKE GORICE — GOSTOLJUBNI, LEPI MARIBOR

Vas vabijo!

* »Junak iz Like« potuje v Perzijo. V Sremski Mitrovici nastopa popularni zjunaček iz Like, Marijan Matijevič, ki je star že 61 let, a še vedno zviija in lomi debele železne palice. Atlet pravi, da ga v naši državi še ni nihče prekosil in da je zdaj namenjen v Perzijo. Njegove produkcije so v Mitrovici prav dobro obiskane.

* Državna hipotekarna banka, glavna filijala v Ljubljani bo oddala na javni pismeni licitaciji v torek 16. t. m. ob 11. do 12. pol dne v svojih prostorih različna dela za popravilo poslopij v Ljubljani, in sicer za instalacijo centralne kurjave, popravilo streh in delne popravilo poslopij, vstevišni prenovitve fasade. Podrobnosti razpisa so razvidne na razglasni deski v likvidaturi glavne filijale v Ljubljani.

* Velika vročina je po vsej državi, kakor pravijo poročila. Vsi bi se radi razhlajali. Mi vam priporočamo odličn Wermuth Branca s koščkom ledu, kar vas bo ohladilo in okrepilo.

* Najdba pečatnega prstana iz turške dobe. Na Vrsknem polju, kjer so izkopali že mnoge ostanke iz turške dobe, so zdaj našli pečatni prstan, ki ima vrezan meč ter pomlesce z zvezdo. Take pečatne prstane so nosili samo visoki dostojanstveniki nekdanjega turškega cesarstva. Vrana je bila v 16. stoletju sedež turškega namestištva in v tej dobi je igral važno vlogo poturčenih domačin Jusuf Mačkovič. V Vrani je imel svoj sedež tudi slavni Halli-beg, ki je vodil ogorčene borbe z Benečani. Leta 1688 se je njegova vojska z Benečani borila na Vrsknem polju in Halli-beg je bil ujet. Zmagovalci so ga odpeljali v Benetke in tam je v ujetništvu izhiral, ali pa so ga ubili. Mnogo verjetnosti ima domneva, da je bil najdeni pečatni prstan last Halli-bega.

* Pri zaprtju in motnjah v prevavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* K ljubeljskim dirkam vozijo Putnikovi avtobusi. Prijave do sobote, 13. t. m. do 16. ure.

* Operni predstavi, ki bi morali biti 14. in 15. t. m. v Rogški Slatini, odpadeta zaradi prireditve mariborskega tedna.

Iz Ljubljane

— Nj. Vel. kraljica je nakupovala v Ljubljani. Včeraj smo na kratko poročali o nenadnem prihodu Nj. Vel. kraljice Marije z Bleda v Ljubljano. Obiskala je vrsto najuglednejših trgovin, da nakupi nekaj daril za svoje kraljevske sinove in potrebitin za dom. Najdelj se je zadrževala v Agnolovi trgovini s steklom in porcelanom na Tyrševi cesti, kjer se je najprej ustavil njen avtomobil. V trgovini se je prav tedaj mudilo večje število nakupovalcev in slučaj je nanesel, da je bila med njimi tudi soproga predsednika kraljevske vlade ga. Stojardi novičeva. Kraljica, ki se sama živo zanima za gospodinjstvo, si je z vidno pozornostjo ogledala bogato zalogo trdke in izbrala nekaj jedilne opreme iz finega porcelana. Posebej se je zanimala še za posodo iz ognjavnega stekla in porcelana, ki si v najnovšem času osvaja svet. Z živo pozornostjo si je ogledala prostore in se laskavo izrazila o smotni ureditvi in izpopolnitvi, ki jo je trgovina doživela v teh dveh letih, odkar je prišla zadnjič vanjo nakupovati. Ko je odhajala — v prodajalnici se je zamudila skoraj tri četrti ure — ji je ga. Šefinja poklonila šopek rdečih rož, ki se ga je kraljica vidno razveselila in se toplo zahvalila zanj. Na cesti je kraljico sprejela množica občinstva, ki se je bila zbrala v špalirju obkraj ceste, s prisrčnimi ovacijami. Od Agnote se je kraljica odpeljala dalje skozi mesto in obiskala še Mayerjevo trgovino. Krisperjevo trdko in drogerijo Gregorič, nato pa se je vrnila proti Bledu.

— V počaščenje spomina g. Ilije Predoviča, veletrgovca in industrijalec v Zagrebu in Beogradu, namesto venca 2.000 din za ljubljanske mestne reveže. Mestno pozlavarstvo izreka velikodušnemu darovalcu natoplejšo zahvalo.

KIS za vlaganje sočivja znamke »Vlaček«, priznano dober, v to svrhu posebej pripraviran, da se v njem vloženo sočivje neomejeno trajno drži. — Prodaja samo Drogerija KANC, Židovska ul. in Nebočičnik; Maribor, Gosposka 33.

— Hljmen. V nedeljo se je poročil diplomirani pravnik g. Deveberški Djordje z gospodnjo Slavico Kalokira iz dobro znane istrske družine Kalokirove. Čestitamo!

— Kolonija Podmladka Jadranske str. že iz Bakra, ki je letovala v Trboveljskem domu, se vrne v Ljubljano 11. t. m. ob 18. in ne, kakor je bilo prvotno določeno, ob 22. uri.

Obiščite kopališče Ilirije!

Stalno topla in kristalnočista voda! Sodoben komfort! Višek higijene!
POZOR! Uvedli smo znižane opoldanske vstopnice, ki veljajo od 12—15 ure. Podrobnosti pri blagajni!

— Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana bo zborovalo v ponedeljek 5. septembra ob 18. v razpravnih dvorani justične palače, soba šte. 28. Na dnevnom redu bodo volitve.

— Filatelistična razstava, ki si jo je dozdaj ogledalo lepo število ljubiteljev znamk je danes zadnji dan odprta v Trgovski akademiji. Opozarjamo na priložnostni žig.

— Sv. Petra cesto so začeli širiti. Te, kom dobrih 40 let nismo videli na Sv. Petra cesti, razen pred par leti Adamičeve, nobene nove zgradbe. Sedaj gradi trdkva Goričar na mestu kjer je poprej stala stara hiša, novo trinadstropno trgovsko in stanovanjsko hišo. Na velike ovire pa je naletela ta gradnja pri podiranju stare hiše, ker sosedova hiša ni imela lastnega požarnega zidu. Tako mora sodišče zaradi motenj posesti večkrat delo ustaviti, kar pa napredek gradnje zelo ovira. Potreben bi bil v takem primeru odlok, ki bi ščitil tudi tiste, ki gradi, in se ne bi smatralo podiranje lastnega zidu za motenje posesti. Podobni primeri bodo vzel pogum marsikateremu, ki ima namen umakniti hišo v regulacijsko črto. Kajti pri starih stavbah v strnjem sistemu je nemogoče podirati, da se v popolna nič motilo sosednje posesti. Pri reguliranju mestnih cest in ulic bo še mnogo sličnih ovir. Bilo bi potrebno, da se gradbeni zakon izpopolni ter preprečijo nepotrebne pravde.

DANES PREMIERA odličnega cowbojskega filma
v katerem je odlično podana snov nepisanih zakonov, žarke ljubezni in hrabrih ljudi.
(KEN MAYNARD). KINO SLOGA, 27-30 Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Prends la route — izlet v življenje! Danes ob 19.15 in 21.15 uri veseloigra polna mladostnega humorja, vedre zabave, čarobne muzike in petja.

MODERNI ROMEO
KINO UNION, tel. 22-21

— Posestniki župnije v Mostah naj se zaradi cerkvene doklade nemudoma zglase v pisarni Društva hišnih posestnikov, Savelandrova 6.

— Mestni občini ljubljanski je bila naslovljena notica, ki smo jo objavili 22. julija in ki je trajala razmere v Gramozni jami ter zahtevala odstranitev neke barake ter najemnejših stanovalcev. Z magistrata smo dobili poročilo, da je mestni gospodarski oddelek zadevo že popolnoma uredil. Na njegovo zahtevo se je že izselila v notici imenovana družina in tudi družina, ki se je z njo prepirala.

— Dolenjsko progno cestne železnice bodo, kakor sodimo iz navedenih tračnic ob tej priliki, vendar le začeli prenavljati. Senti-jakobani, prebivalci ob Karlovski in Dolenjski cesti, pa tudi Dolenjci sploh, se sedaj najbolj zanimajo za to, če bodo ob enem, ko bodo prenavljali cestno železnico, popravili in regularili tudi cesto samo, ki je res v tako žalostnem stanju, kakor nomena druga cesta v Ljubljani, Karlovska, oziroma Dolenjska cesta, je ena najbolj prometnih cest in bi zaslužila prednost pred mnogimi drugimi cestami in ulicami, ki so bile regularne in tlakovane, toda to nujno komunalno delo se odloga od leta do leta, zakaj ni mogoče razumeti. Tudi je mnogo zanimanja, če bo progna cestne železnice podaljšana do dolenjskega kolodvoza, kar bi bilo nujno potrebno. Potniki, ki izstopajo na Dolenjskem kolodvoru, morajo peš do mitnice, in mnogo jih je, ki vedno zamude voz zaradi otrok in priljage, ki jo nosijo s seboj. Postrežkov pa dolenjski kolodvor ne premore in bi bilo tudi v tem pogledu potrebno kaj ukreniti, da bi bila vsaj dva postrežnika na razpolago na dolenjskem kolodvoru izstopajočim potnikom. Pripricani smo, da se bo temeljito popravilo ceste izvedlo obenem s prenavljanjem proge, zakaj če se bo samo progno prenovilo, potem v bližnjem času na popravilo ceste ne bo več mogoče misliti, saj bi bilo to združeno z neprimerno večjimi stroški.

— Karambol v Prešernovi ulici. Včeraj malo pred poldnevom je prišlo v Prešernovi ulici do razburiljive prometne nezgode Z Marijinega trga je privozil na kolesu trgovski pomočnik Herman Pečarič z Masarykove ceste, prav tedaj pa je mimo prihletel tramvaj, Pečarič je tako nesrečno trčil vanj, da je zletel s kolesa in dobil nerodne poškodbe po obeh rokah.

„OGENJ“

DRUŠTVO ZA UPEPELJEVANJE MRLICEV V MARIBORU,

oskrbuje upeljevanje proti mesečni članarini Din 15.— in 1-kratnemu starostnemu prispevku.

V slučaju smrti člana zadošča prijava, vse ostalo oskrbi društvo.

Zahtevajte pravila in priložite znamke na:
„OGENJ“ — MARIBOR,
KOROŠEVA UL. 8, TEL. 28-05

Iz Celja

— Poštena najditeljica. V torek smo poročali, da je v ponedeljek izgnila Juriju Kovačiču, delavcu v samotni tovarni v Štorah, s kolesa, ki ga je bil pustil pred neko trgovino v Prešernovi ulici, aktovka, v kateri je bilo 900 din gotovine in več pisem, last šamotne tovarne. Ko je starinarica ga. Kolenčeva v Gosposki ulici čitala v »Jutro« to notico, se je spomnila, da je bil nekdo prejšnji dan v njenem loštalu pozabil staro aktovko, ki jo je shranila, ne da bi jo bila odprla. Ga. Kolenčeva je pogledala sedaj vsebino aktovke in je našla v njej 900 din in pisma. Takoj ji je bilo jasno, da je bil Kovačič pozabil aktovko v njeni starinarici. Aktovko je izročila policiji.

— Nesreča pri požaru. V noči od ponedeljka na torek se je vnela hiša 58-letne posestnice Julijane Povaleje v Bukovju pri Slivnici in pogorela do tal.

— Zrtev neprevidnosti. Te dni je našel 26-letni dmnar Avgust Novak iz Stopnička pri Vrsknem v kamolomu dinamitno patrono. Ravnal je z njo tako neprevidno, da je eksplozirala in mu razmesarila desno roko.

»ZAKON PRERIJE«

Spotikam se preko skaj in le ob svitu bliska lahko pobitim. Cudež, da se okno ne razbije. Janez nosi čelado, varujoč jo ko punčico svojega očesa. Pri tem kar pozabi na acetilenko, ki jo je držal v drugi roki. Ustavim se pri njem, ko sveti z baterijo čelade in išče naokoli. Acetilenka nam je sedaj potrebna, saj rabimo luč, da pospravimo še vse, kar je ostalo.

Končno se zarinem zopet v šotor. Takoj vržem premočeno obleko s sebe ter se zavijem v odejo. Janez je premažen in si tudi želi biti čimprej na toplem. Se me vpraša, če sem vse pospravil.

»Ali si orodjarnico pokril?«

»Ne, nisem vedel, da je odprta.«

»Pa sem ti naročil, ko si šel domov.«

»Morda si kaj govoril v čelado, toda jaz ne vem za to.«

»Ne preprijava se,« se vmeša Drago in ima prav, kajti s preprirom se orodje ne bo posušilo.

Acetilenka razsvetljuje šotor skozi njegove platnene stene. Sence se gibljejo sem ter tja. Zadnje stvari so pospravljene. Zopet se zamajajo sence in luč ugasne. Le še bliski oddaljujejo se nevihte razsvetljujejo šotore. Dež počasi pojenuje. Veter ne nosi več s tako silo dežja, kaplje udarjajo bolj enakomerno na streho.

Le misli se še ne morejo umiriti. Dež in strela se mešajo z morjem, nohtiluke udarjajo v šotor namestu kapelj, potapljač v grozni opravi šeta naokoli. Nazadnje se vse to zgubi v temi in globok sen zajame tabor. Podmorec

Iz Maribora

— Odlikovanje. Ravnatelj tvornice za dušik v Rušah in zaslužni javni delavec ter propagator za jugoslovansko českoslovaško zbliznanje g. Anton Krejči, ki je tudi podpredsednik jugoslovanske trgovske zbornice, je bil odlikovan z redom Belega orla III. stopnje.

— 60letnico rojstva obhaja te dni znani ter ugledni mariborski odvetnik dr. Karol Skapin. Slavljence je še mladostno prožen, agilen kulturen delavec in vnet spornik. Ob lepem jubileju iskrene čestitke!

— Abrahamovo. Danes se je srečal z Abrahamom priljubljeni plačilni natakari pri »Orlu« g. Lovrenc Verčnik Slavljence, ki je kakor vsak slovenski človek moral skozi trpljenje in bridkosti, je 19 let bil v službi restavracije na ljubljanskem glavnem kolodvoru, tako da je znan po vsej Sloveniji. Je mirne, tihe narave. Njegova ljubezniva prijaznost, postrežljivost in strokovna izvežbanost predstavljajo nujno potrebne odlike stanu, ki mu pripada. Želimo mu obilo zdravja in zadovoljstva, ki naj ga spremlja v bodoča desetletja.

— Iz državnega tožilstva. Za namestnika državnega tožilstva v Mariboru je bil imenovan sodnik sreskega sodišča v Slovenskih Konjicah Karol Košenina.

— Drevi bo v dvorani Grajskega kina najpomembnejša kulturna prireditve letošnjega Mariborskega tedna na glasbenem področju, nastop opernih solistov praškega konservatorija. Zaradi velikega zanimanja, svetujemo vsem, ki jih vabi umetnost in kliče dolžnost na ta koncert, da si preskrbe vstopnice že vnaprej pri blagajni kina.

Vpisovanje v enoletni trg, tečaj »Hermes«. Temeljito strokovno trgovsko izobrazbo si pridobite na »Hermes«, enoletnem trgu, tečaju v Mariboru. Prijavite se čimprej ravnateljstvu »Hermesa«, Maribor, Zrinjskega trg 1. — Zahtevajte prospekte! — Vpisovanje dnevno.

— Jubilej darovalca krvi. V notici pod tem naslovom je tiskarski muheč temeljito premaalal imena in vrste. Notica se mora pravilno glasiiti: Znani darovalec krvi Jakob Lovrec iz Sv. Lovrenca v Slov. goricah je, kakor znano, obhajal te dni svojevreden petdeseti jubilej daritve svoje krvi za zdravje bližnjika. Ob tej priliki je daroval zanj, ki je bil le enkrat deležen nagrade 25 din, g. Ladislav Vybiralki iz Maribora 50 din.

— Davčne zadeve. Tukajšnja davčna uprava razglša: Dne 15. t. m. poteče skrajni rok za plačilo v III. četrtletju in skladno dosepele zemljarine, zgradarine, pridobnine, pavšalnega davka na poslovni promet in luksuz, rentnine, družbenega davka in vojnice s pripadki. Davčni zavezanci se pozivajo, da poravnajo svoje davčne obveznosti do tega dne, sicer se bo po preteku tega roka uvedlo izvršilno postopanje odnosno prisilna izterjava ter se bodo računali eksekucijski stroški in zamudne obresti. Davčni zavezanci, ki bodo potrebovali ob vpisu svojih otrok v srednje ali visoko šolo potrdilo o višini neposrednega davka, zaradi odmere šolnine za prihodnje šolsko leto, se pozivajo, da si iste čim prej nabavijo, da jim zaradi prevelikega navala ne bo treba predolgo čakati. Davčno potrdilo je kolkovati z 20 din, prepis z 10 din, vlogo za izstavitve potrdila z 10 din.

— Likvidacijsko zborovanje. Kakor doznamo, je sklicala Rožetova Glavna privredna zadruga, o kateri aferi so nedavno obširno poročali vsi časopisi, za 17. t. m. izredni občni zbor, ki ga bo vodil zadrugin komisar sreski podnačelnik za Maribor levi breg Boris Modrijan, in ki bo sklepal o likvidaciji ter volitvi likvidatorjev, katerih naloga bo čimprejnjša izvedba likvidacije omenjene zadruge.

— Zaradi strele izgubila dar govora. V Bohovi je udarila strela skozi okno Vernikove domačije. Gospodinja je sedela pri oknu in šivala, ko je strela udarila skozi okno ter jo oplazila. Obležala je nezavestna ter izgubila dar govora. Prepeljali so jo v splošno bolnišnico. Zdravniki upajo, da ji bodo dar govora vrnili. — Strela je udarila tudi v domačijo posestnika Franca Sterna v Morju na Dravskem polju in povzročila škodo nad 40.000 din.

— Koder se je pojavil. V Slovenskih goricah se je nenadno razširila predsnočnim vest, da se je tam pojavil znani Pintaričev pajdaš Josip Koder. Opazil ga je in spoznal industrijec g. Mikolič, ko se je Koder klatil v bližini njegovega obrata. Mikolič je takoj z avtomobilom pohitel na orožniško postajo, a Koder se je medtem zatekel v bližnji gozd. Začel se je lov za drzinim in nevarnim razbojnikom, vendar se je Kodru posrečilo, da je v temi gozda izgini. Orožniške patrolje krožijo po okoli, da izsledje nevarnega strokovnjaka.

— Prometne nesreče brez konca in kraja. Ivan Markež s Pobrežja se je peljal s svojim motornim kolesom s prikolico proti Hočam. V prikolici sta bila njegova žena in sin. Ko je privozil v Hoče, je na križišču cest zadel v občestni kamen in železno ograjo z tako silo, da se je motorno kolo prevrnilo in razbilo. Nesreča se je pripetila, ker se je Markež hotel izogniti nekemu avtomobilu. Soferja avtomobila ne zadene pri tem nobena krivda, ampak je vzrok nezgode v nesrečnem naključju. Markež je zadobil pri tem težke poškodbe na glavi in telesu, dočim se ni ženi in otroku nič hudega pripetilo.

— Dobra žetev. Orožniki so že dolgo časa zasledovali 26letnega Antona Gornika, ki je bil osumljen, da je izvršil v zadnjem času ob meji več vlomov. Tostan meje je kradel obleke, perilo in druge slične predmete, ki jih je odnašal preko meje, kjer jih je potem vnovčil. Gornik je okradel tudi številne uboge delavce in druge reveže. Sedaj pa se je orožnikom posrečilo, da so nevarnega močaka pri Sv. Juriju od Pesnici aretirali.

— Vlomilci v Dravski dolini. Pri Sv. Ožbaltu v Dravski dolini so se pojavili doslej še neizsledeni vlomilci, ki so se spretli v stanovanje Srečka Hernaha. Pretrknili so vse stanovanje ter odnesli iz omare 2000 din gotovine, razen tega pa še zlatino in druge predmete, v skupni vrednosti 5000 din.

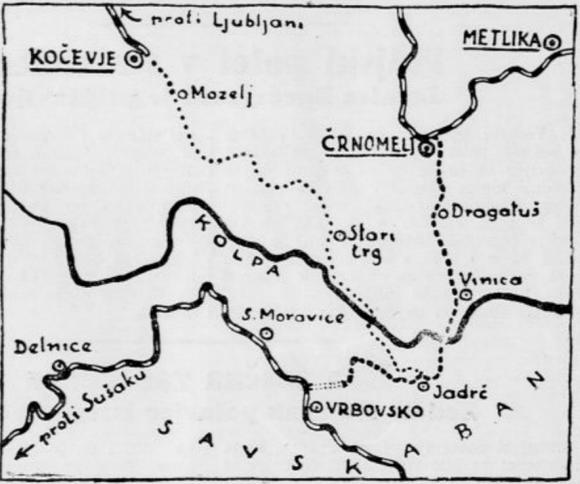
Gospodarstvo

Usoda že dvakrat uzakonjene železnice Kočevje-sušaška proga

Kočevje, 10. avgusta. Te dni je »Jutro« poročalo, da je oddelek za gradnjo železnice pri prometnem ministru razpisal licitacijo za gradnjo prvega odseka železnice Črnomelj-Vrbovsko. Tako je končno po dolgih 16 letih, odkar je bila z zakonom o Blairovem posojilu zajamčena gradnja železniške zveze Slovenije z morjem, prišlo do prvega konkretnega ukrepa, ki naj vodi vsaj do delne realizacije načrta. Seveda stvar ni izpadla tako, kakor bi bilo v interesu kočevskega in ribniškega kota in gotovo tudi v interesu vse Slovenije.

Od vsega početka je imela pri gradnji zveze Slovenije z morjem absolutno prvenstvo zveza med Kočevjem in sušaško progo. Ta zveza je bila tudi vzakonjena v zakonu o Blairovem posojilu od 23. julija 1922 skupaj s progo St. Janž-Sevnica. Ponovno sta dobili obe zvezi pravno

Priučujoča slika nam kaže traso nove železnice, ki gre od Črnomlja preko Dragatusa in Vinice do Kolpe, ki jo premosti, nakar vodi preko Jadrca in po dolgem tunelu do Vrbovskega, kjer se priključuje na že obstoječo železnico proti Sušaku. Na sliki je označena tudi trasa uzakonjene železniške zveze Kočevje s sušaško progo, ki gre preko Starega trga in se združuje s traso Črnomelj-Vrbovsko pri Jadrču. — Zveza od Črnomlja do Vrbovskega je dolga 48 km, zveza od Kočevja do Vrbovskega pa bo znašala nekaj manj nego 59 km.

osnovno z uredbo o gradnji novih železnic od 24. maja 1927. Tako je ostalo od leta 1936, ko je v uredbi o trasiranju in gradnji novih železniških prog in o načinu njih financiranja ta dvakrat vzakonjena proga iz nepojasnjenih razlogov izpadla, namesto nje pa je prišla v načrt proga Črnomelj-Vrbovsko, ki dotle še ni bila v nobenem gradbenem načrtu. Kakšni razlogi so bili tu merodajni, nam ni znano. Verjetno pa je, da je bil merodajen zgolj razlog nižjih gradbenih stroškov, četrta tudi tregi Črnomelj-Vrbovsko ni moglo prepričati enake važnosti za zvezo Slovenije z morjem, kakor progji Kočevje-Vrbovsko. Interesanti iz kočevskega in ribniškega kota niso protestirali proti gradnji Črnomelj-Vrbovsko zgolj iz razloga, da ne bi nastal spor, ki bi morda še bolj zavlekel vprašanje realizacije celotnega načrta, saj ni izključeno, da bi tak spor imel edino to posledico, da se ne bi gradila niti proga Črnomelj-Vrbovsko.

Sedaj pa, ko je že razpisana licitacija za gradnjo prvega odseka proge Črnomelj-Vrbovsko, odpadajo ti oziri. Zato dvigamo danes svoj glas in znova postavljamo zahtevo, da se takoj vnese že dvakrat vzakonjena zveza Kočevja s sušaško progo v gradbeni načrt in da se čim prej prične tudi z gradnjo te železniške zveze.

Kakor smo že zgoraj poudarili ni bilo nikdar sporno prvenstvo proge Kočevje -

Zveza od Kočevja do sušaške proge bi pomenila, da se skrajša železniška oddaljenost Ljubljane od Sušaka od sedanjih 330 na 224 km, torej za 106 km ali skoro za eno tretjino dosedanje oddaljenosti. Z gradnjo proge Črnomelj - Vrbovsko pa se železniška oddaljenost od Ljubljane do Sušaka skrajša le za 56 km t. j. od sedanjih 330 na 274 km. Blago iz kočevskega in ribniškega kota (predvsem les), pa bomo morali najdalje prevažati 55 km daleč proti severu do Grosuplja, nakar bodo transporti šele prišli na progo, ki vodi do Sušaka.

Zveza Črnomlja s sušaško progo pomeni bistveno olajšavo le za področje bivše Stajerske, kajti železniška oddaljenost od Maribora preko Sevnice, St. Janža, Trebnjega, Črnomlja in Vrbovskega do Sušaka se bo skrajšala na 319 km, medtem ko znaša sedaj oddaljenost preko Zagreba 400 km.

Razlogi, ki smo jih navedli, so dovolj tehtni, da lahko z upravičenostjo zahtevamo čimprejšnjo realizacijo že dvakrat uzakonjene železniške zveze Kočevje s sušaško progo, in to ne samo zaradi lokalnih interesov in velikih možnosti gospodarskega razvoja, ki bi jih ustvarila ta železnica v območju, Kočevja in Ribnice, temveč predvsem v interesu najkrajše železniške zveze vse bivše ljubljanske oblasti z morjem.

nehali biti člani načelstva in nadzorstva in bi sploh ne bili legitimirani k nobenemu predlogu v imenu zadruga. Točke 8. čl. 4. združnih pravil pa ni mogoče razlagati tako, kot si jo razlagata načelstvo in nadzorstvo. Ta določba je mišljena in more biti mišljena samo kot kazen za tistega člana, ki je pričel jemati električni tok od tuje elektrarne in bi s tem škodoval lastni zadrugi.

Za tak primer, da bo načelstvo prodalo vse električne naprave mestni občini ali komurkoli drugemu in da bo določena zaveza, da mora združni članom dati električni tok, ta določba ne more biti mišljena, ker v tem primeru ni noben posemen član pričel jemati električni tok od mestne elektrarne, temveč je načelstvo s kupoprodajno pogodbo, sklenjeno z mestno občino, posredno prisililo člane zadruga, da morajo jemati električni tok od mestne elektrarne.

Tak primer prenehanja zadruga, kakor sta ga zasnovala načelstvo in nadzorstvo na pobudo revizijskega poročila ne predvidevajo niti zakon niti združna pravila, ki tudi ne predvidevajo takega načina prenehanja obratovanja zadruga, kakor se je zgodilo v pričujočem primeru na podlagi z mestno občino sklenjene pogodbe.

Pravila in stari združni zakon, ki za predlagateljico še vedno velja, predvidevajo samo naslednje primere razrušbe zadruga: zaradi sklepa občnega zbora, zaradi odredbe upravne oblasti. Nikjer pa ni predvideno, da bi smelo načelstvo in nadzorstvo konstatirati, da je zadruga prešla avtomatično v likvidacijo, ker nima več članov, in to tem manj, ker bi logično — če bi veljalo njih stališče — tudi ti člani načelstva in nadzorstva ne bili več člani zadruga in dosledno tudi ne več člani načelstva in nadzorstva.

Po pogodbi, ki jo je sklenilo načelstvo zadruga z mestno občino Ljubljano, je nastal za zadruga tak položaj, da bodo morali zdaj združniki na občnem zboru sklepati o nadaljnjem obstoju ali o razrušbi zadruga in v poslednjem primeru tudi o predmetih, naštetih v čl. 43 pravil.

Iz povedanega torej sledi: da je napačno naziranje zadruga načelstva in nadzorstva, da zadruga nima več članov, kakor tudi njuno naziranje, da je zadruga že prešla v likvidacijo. Brez sklepa občnega zbora v pričujočem primeru ne more priti do razrušbe zadruga.

Zaradi tega je bilo predlog zadruga v celoti kot pravilom in zakonu nasprotujoč zavrniti.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, od. III., dne 5. avgusta 1938.

Gospodarske vesti

— Licitacija za gradnjo ceste Ljubljana-Kranj, odseka Jepra-Labore. Dne 5. septembra bo v gradbenem ministru v Beogradu prva ofertna licitacija za rekonstrukcijo državne ceste št. 2, odseka Jepra-Labore z zgraditvijo moderne betonske ceste in nadvoza. Proračunska vsota znaša 13.2 milijona din.

— Tvrde, ki žele razstaviti na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani in se še niso prijavile, naj upravi ljubljanskega velesejma nemudoma pošlje svoje prijave. Prijavni rok poteče 15. avgusta, razstavna prostora je pa le še prav malo na razpolago. Letošnji jesenski velesej bo od 1. do 12. septembra.

Borze

10. avgusta

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kringlu nudili po 238. V zagrebškem privatnem kringlu pa je bil promet tudi le v grških bonih po 29.25. Nemški klirinski čeki so nadalje za malenkost popustili in stanejo v Ljubljani 14.5450, v Beogradu 14.55 in v Zagrebu 14.5550, odnosno za konec septembra 14.50.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri čvrsti tendenci notirala 484 — 486. Zaključki so bili zabeleženi le v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 92.50 (v Beogradu po 92.75).

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2372.66—2387.26 Berlin 1744.02 — 1757.90, Bruselj 735.95 — 741.02, Curih 996.45 — 1003.52, London 212.06 — 214.11, New York 4322.26 — 4358.57, Pariz 118.39 — 119.83, Praga 150.24 — 151.34, Trst 228.20 — 231.28.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.9175, London 21.32, New York 437, Bruselj 73.95, Milar 22.9750, Amsterdam 238.1750, Berlin 175.10, Dunaj 33, Stockholm 109.90, Oslo 107.10, København 95.20, Praga 15.08

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 484 — 486, 4% agrarne 62.50 — 63, 4% severne agrarne 61.75 — 62.25, 6% begluške 93 — 94, 6% dalm. agrarne 92.50 — 93, 7% stabiliz. 98.50 — 99.50, 7% invest. 99 — 100, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 93.50 den., 8% Blair 98.50 — 99.50; delnice: Narodna banka 7250 den., PAB 228 den., Trboveljska 180 — 195, Gutman 53 bl. Sečerana Osijek 115 bl. Ostječka ljevaonica 180 — 220, Isis 15 bl. Dubrovačka 350 den., Oceania 770 bl., Jadranska 350 den., Našice 510 bl.

Beograd. Vojna škoda 484 — 486, 4% agrarna 63 bl., 6% begluške 93.75 — 94, 6% dalm. agrarne 92.75 — 93.25 (92.75), 7% invest. 99.50 — 100, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 94.50 — 94.75 (94.50), 8% Blair 98.75 den., (98.75), Narodna banka 7275 — 7300, PAB 230.50 — 231.50.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 10. avgusta. Začetni tečaji: pšenica za sept. 63.50, za dec. 65.25, za maj 68.50; koruza: za sept. 50.875, za dec. 49.125, za maj 51.75.

+ Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Tendence stalna. Pšenica: nova (78 kg); baška 146 — 150; sremska 145 — 149; banatska 146 — 152; notiske 152 — 159. Koruza: baška 130—152; banatska 127 do 129. Oves: baški 114 — 116, slavonski 115 117. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 140 do 145. Moka: baška »Og« in »Ogg« 255 — 265; »2« 235 — 245; »5« 215 — 225; »6« 195 — 205; »7« 165 — 175; »8« 110 — 115. Fikal: baški sremski v vrečah 117.50 — 125. Otrubi: baški sremski 92.50 — 97.50.

+ Budimpeštanska termiska borza (10. t. m.). Tendence nespremenjena. Koruza: za avg. 18.98—19, za sept. 18.05—18.07, za maj 13.88—13.9.

BOMBA2

+ Liverpool, 9. avgusta. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za avg. 4.50 (prejšnji dan 4.47), za okt. 4.56 (4.53), za dec. 4.62 (4.59).

S P O R T

Ali bodo na Ljubelju šli pod 5 minut?

Številni tuji in domači dirkači pripravljajo naskok na dozdajšnji ljubeljski rekord 5 : 01.

Vsakoletne motociklistične dirke na Ljubelju imajo za seboj dokaj zanimivo sportno zgodovino. Najzanimivejše poglavje so pa seveda rekordi, ki so bili doseženi na tej zanimivi in edinstveni ljubeljski progji. V teku sedmih ljubeljskih prireditev se je ljubeljski najboljši čas le počasi zmanjševal od preko 6 minut navzdol in je lani ostal na 5:01, kakor ga je postavil BMW vozač Denzl iz Gradca. Pred njim ga je brnil slavni motociklist Hubert Hubman s 5:06, ki se je sicer teden dni nato, ko je zabeležil na Ljubelju rekord, zelo hudo ponesrečil, a njegovega rekorda tudi naslednje leto ni mogel nihče izboljšati.

Skoro 10 let je trajalo, preden se je ljubeljski rekord znižal od 6 na 5 minut. Letos se obeta na Ljubelju več kakor kdajkoli poprej — najboljši stroji, najboljši vozači! Ali bo med njimi oni, ki bo mogel prevzeti nevarno ljubeljsko progo v času pod 5 minut? — O tem se bomo prepračili na Ljubelju.

Na startu bodo odlični inozemci, a nič slabši naši domači: Šiška, Starič, Uroič, Kobi, Lukman itd. Na naš najprejši tekmovalni progji, ki zahteva od vozača in stroja prav vse, tam bodo imeli priliko pokazati, kaj znajo in kaj zmorejo.

Druga tekma za točke — s Hajdukom

Ali bo Ljubljani uspelo premagati dozdaj neporaženo Hajdukov enajstoroico na ljubljanskih tleh?

Vnedeljo se bo zavrtelo drugo kolo državne prvenstva in v goste sprejmemo najinteresnejšega ligaškega tekmovalca, pri nas do sedaj nepremaganega mojstra nogometne igre splitskega Hajduka. Vsa moštva so že odhajala z naših igrišč poražena, le Hajdukovi so se znali vedno obraniti poraza. Tudi v zadnji tekmi, v kateri je Ljubljana zabil 4 gole (2 lastni) je kljub izvrstni igri in veliki premoči ostal rezultat neodločen 2 : 2. Hajduka spremlja tudi na našem terenu velika sreča.

V nedeljo se bo torej odigrala ogorčena borba ne samo za točke, marveč tudi za prestiž. Ljubljana mora slednjic zaustaviti zmagoviti pohod Hajdukovcev. Mojštri se zavedajo, da postajajo ljubljanska tla zanje zmerom bolj vroča, pa so se za to bor-

bo, ki jo hočejo odločiti v svojo korist, temeljito pripravili.

Hajduk bo nastopil v najmočnejši postavi: Čulić, Milutin, Matošić 1, Rafanelli, Bakutić, Muljačić, Lemešić, Kragić, Matošić 2, Alujević. V tej postavi je 7 reprezentativnih igralcev, ki so često in z velikim uspehom nosili državni dres.

Proti tej enajstoroici, ki je ponesla slavo svojega kluba že po vsem svetu, bodo naši fantje morali zaigrati pač z brezprimerno voljo in srčnostjo, ako bodo hoteli uspeti. Zaupamo v našo enajstoroico, da se to borila za klub in čast sportne Ljubljane in vabimo vse sportno občinstvo, naj se v nedeljo polnoštevilno zbere na igrišču ob Tyrševi cesti ter podpre naše igralce v težki in veliki borbi.

Naši v Londonu

(Pismo s poti naše plavalne reprezentance na evropsko prvenstvo v Anglijo.)

London, 5. avgusta

Po dolgem potovanju je naša plavalna reprezentanca, obstoječa iz celih dveh tekmovalcev, Ziherla in Cererja, le srečno prirnila v daljni London. Ekipo vodi savezni tajnik Fischer, ki je obnem tudi zastopnik Jugoslavije na kongresu Fine.

Potovanje še ni bilo preveč utrudljivo, ker nas je napis »Jugoslovenska plavalna reprezentanca« na kupeju II. razreda obvaroval navala drugih potnikov. Po 24-urni vožnji smo prenočili v Bruslju, kjer sta šla Ziherl in Cerer tudi v vodo. Belgijski savez je šel našim glede treninga zelo na roko, tem rajši zato, ker so Jugoslaveni tamkaj še od prejšnjih let v dobrem spominu.

Od Bruslja dalje smo se vozili v družbi madžarske reprezentance, v kateri so številna slavna imena kakor Dr. Csik, Grof, Angyel in drugi. Žal jim je bilo, da v Londonu ne bo naših waterpolistov, ker so imeli Madžari z namj zmerom zanimiva srečanja in niso nikoli mogli zaigrati z onim velikim poletom, kakor proti ostalim. Tudi v Franciji so se pripravljali na revanš za poraz na zadnjem evropskem prvenstvu v Magdeburgu, kjer so naši waterpolisti Francoze postopili na sedmo mesto za seboj. Tako pa sedaj ne bo tekme z Madžari, niti revanše z Francozi, ker je naš waterpolo ostal doma.

Zelo zabavna je bila vožnja čez Rokavski preliv. Morje je bilo precej razburkano in je našo barko prijetno zibalo sem ter tja. Seveda vse to ni ostalo brez posledic in so posebno Madžari pokazali, da so zelo slabi mornarji. Drug za drugim so izginjali in se nato vračali blehli obrazov. Mi stari mornarji pa smo vztrajali na mestih do angleške obale.

Nastanjena je naša ekipa v velikem hotelu »Royal«, kjer je tudi večina ostalih tekmovalcev. Angleži nam sicer izkazujejo mnogo pozornosti, toda z angleško hrano nismo prav nič zadovoljni. Najhujše je za nas, da moramo zdaj v teh vročih dneh jesti solato brez kisa in olja. Če pojdet v Anglijo, vzemite torej to dvojce za seboj!

Plavalni stadion je poleg velikega nogometnega stadiona za 120.000 gledalcev v Wembleyu izven Londona in ima za 14.000 ljudi mest. Pravi pa, da bi jih spravili vanj tudi 20.000. Bazen sam je dolg 70 m, ki ga bodo pa za tekme skrajšali na 50 m. Skakalni stolp ima dva 3meterski deski in vse ostalo v redu, toda Ziherl ni zadovoljen z desko, češ da je pretrda. Po Fischerjevem posredovanju so Angleži obljubili boljšo desko, ki pa je dozdaj še nismo videli.

Tako je bilo v glavnem, preden smo se prvič namočili v angleški vodi.

Tretji dan tekmovanja

V ponedeljek je bila v Londonu prva odločitev, in sicer na 100 m prosto. Na splošno presenečenje je zmagal mladi Holanec Hoving s časom 59.8, favorit Nemeč Fischer je padel celo na 5. mesto. Dr. Csik zaradi obočlosti sploh ni startal, — v tolažilni točki na 1000 m prosto je zmagal Francoz Nakache. — V skokih je bilo ta dan končan pet obveznih skokov in sta prevzela vodstvo dva Nemca (Weiss in Haster), nato pa slede Anglež Hodges, Madžar Hidvegi in Italijan Cozli. — V izbirni tekmi za evropsko reprezentanco proti ameriški na 100 m prsno je zmagal Francoz Nakache s časom 1:13.2. 2. je bil Nemeč Balk, s 1:13.3. tretji pa Jugosloven Cerer z 1:13.5, ki je pustil za seboj odličnega Madžara Anzela s 1:15. (Naša večerajšnja brzobjavna vest o Cererjevem uspehu v Londonu se je nanašala na ta njegov start, ki pa ni spadal v uradni spored evropskega prvenstva). — V waterpolu je Madžarska zmagala nad Holandsko s 7 : 1, Francija pa nad Anglijo z 4 : 1.

Celjska Jugoslavija v Ljubljani

Za v nedeljo so Poljanci povabili v goste celjsko Jugoslavijo. Tekma obeta biti zelo zanimiva, saj so se Celjani zadnje čase pokazali kar v odlični formi. Tudi so Marsovec pred tedni v prijateljski tekmi komaj rešili neodločen rezultat. Mars namerava nastopiti v precej spremljenem enajstoroici, ki bo bržkone tudi imela težko nalogo v bodočem prvenstvu. Kako igra ta Jugoslavija in Celje po najnovejšem, bomo videli v nedeljo dopoldne na igrišču Pirje za kolinsko tovarno s pričetkom ob 10.

Tako je moralo priti. V zvezi z ustanovitvijo ženske nogometne zveze je ministarstvo za telesno vzgojo proučilo mnenje strokovnega referenta in sklenilo, da ne odobri pravil te zveze in je ne registrira v vrsto organizacij, ki spadajo pod nadzorstvo tega ministarstva. Tako je ministarstvo sklenilo zato, da obvaruje ženske, ki se ukvarjajo s sportom, pred nogometom kot tekmovalnim sportom, ker ni v duhu koristne telesne vzgoje žensk. V bodoče bodo torej zastopnice nežnega spola mogle igrati nogomet le za zaprtimi vrati!

— Naši belgijski mušketirji skozi Maribor. Z večerajšnjim jutranjim brozvalcom so potovali skozi Maribor na meddržavno tekmo Jugoslavija — Poljska naši beli mušketirji Kukuljević, Mitić in Smerdu pod vodstvom dr. Mora.

Sarajevska Slavija v Celju? Med SK Celjem in ligaškimi moštvom sarajevske Slavije, ki igra v nedeljo 14. t. m. prvenstveno tekmo v Zagrebu proti Haški, so pred zaključkom pogajanj, da bi moštvo Slavije odigralo na praznik 15. t. m. prijateljsko tekmo v Celju proti moštvu SK Celja. Za Celje bi bilo to gotovo prijetno presenečenje.

Kolesarski savez Jugoslavije. (Službeno). Vozači vseh podsavezov, ki so se pripravili za tridnevno etapno dirko okoli Hrvaške in Slovenije, naj pridejo v petek, dne 12. t. m. ob 19. na sestanek v prostore HKB, Zagreb, Ilca 78, kjer bodo dobili od tehničnega referenta Baneka vse potrebne informacije. Prijavnino naj vozači prinesejo s seboj. Tajnik.

SK Ljubljana. Danes ob 17.30 trening tekma ligaškega in prvega moštva. Pred treningom bo strogo obvezen sestanek. Postave na običajnem mestu.

SK Mars. Danes ob 18. dalje obvezen trening za vse verificirane igralce. Po treningu sestanek zaradi nedeljskih tekem. Vsi in točno. Načelnik.

NA ZBOROVANJU

Govornik (kričlj): Vprašam vas, gospodje, kje so danes Julij Cezar? Kje Atila, kje Hanibal...

Predsedujoči (zborovalcem): No, javite se vendar, ljudje, če vas gospod govornik pozivlje...

SENZACIJA KOZMETIKI

GLAVOVITI D'PACCINI IZ ČIKAGA. JE S VOJIM SENZACIONALNIM PREPARATOM POVRNIL ŽENI AKTIVNOST IN MLADOST.

ZA ŽENE OD 40 LET NAPREJ 'MORANA HORMON AKTIV KREMA' DIN. 60. VRNE ŽENI AKTIVNOST IN MLADOST.

OD 30/40 LET 'MORANA HORMON KREMA' (IZ MIŠJIH ZLEZ) DINARA 50.-

OD 18 - 30 LET 'MORANA VITA. MIN KREMA' (V1/OKIH GORA) DIN. 40.

TE NOVITETE TAKO ODSTRANJO GUBE, MLAHAVO KOŽO, NEREDE KOŽO MLADOSTNO NAPETO Z BARŽUNA... TIM TENOM.

'MORANA LEPOTA RA/TLIN. KI PUDRI' V VEH NIJAN/AN DIN. 25.

MORANA /PLIT

Sodišče je zavrnilo vpis likvidacije Električne zadruga v Šiški

Le zadrugniki sami morejo sklepati o likvidaciji in o razdelitvi premoženja zadruga

Obširno smo že poročali o aferi zaradi Električne zadruga v Šiški ter o obeh združnih občnih zbora, na katerih je načelnik zadruga g. Šalehar onemogočil vsako glasovanje o pogodbi z mestno občino, zlasti pa o predlogu za sklicanje izrednega občnega zbora, ki naj izvoli novo načelstvo. Občni zbor, ki bi se moral vršiti v nedeljo 17. junija in bi moral sklepati o usodi zadruga, pa je bil odpovedan očitno zaradi tega, ker se je načelstvo zadruga zavedalo, da ne bo dobilo večine in da bo občni zbor sklenil neupravičeno. Na veliko presenečenje pa so zadrugniki prejeli 19. julija dopis Električne zadruga, ki pravi, da je zadrugnikom prenehalo članstvo, ker prejema tok od mestne elektrarne ljubljanske, da so člani iz zadruga imenika ter zadruga zaradi tega nima več članstva, premoženje zadruga pa se bo razdelilo v smislu določb sporne pogodbe z mestno občino.

Proti temu ukrepu načelstva, ki pomeni grobo in nespretno izigravanje pravil, so se zadrugniki seveda takoj uprli. Veliko številno članstvo zadruga je sporočilo obema podpisnikoma dopisa gg. Šaleharju in Babniku, da črtanje iz imenika članstva ne priznavajo. Na tem mestu smo že obširno utemljili, da je tak način likvidacije do cela nemogoč, saj so zadrugniki s 1. aprila pričeli prejemati tok od mestne elektrarne po večini proti svoji volji in zgolj zaradi tega, ker je načelstvo izročilo omrežje zadruga mestni elektrarni v smislu sporne pogodbe z mestno občino, ki jo zadrugniki ne priznavajo. Črtanje iz imenika članstva v smislu točke 8. čl. 4. pravil pa pride le v poštev, če član zadruga preneha jemati tok od zadruga, bodisi da prestopi h kakemu konkurenčnemu zadrugu, kar bi nasprotovale interesom zadruga. V našem primeru pa so bili člani Električne zadruga prisiljeni, da so s 1. aprila pričeli jemati tok od mestne elektrarne. Tudi smo opozorili, da se more zadruga razrušiti le: po sklepu občnega zbora, ali zaradi otvoritve konkurence, ali pa zaradi ukaza upravne oblasti. Ker pa v našem primeru ne gre niti za eno niti za drugo, zato zadruga brez občnega zbora ne more likvidirati. Navedli smo tudi določbe čl. 43 pravil, po katerih smo samo občni zbor sklepati o razdelitvi in uporabi premoženja. Opozorili smo tudi člane načelstva, da se ne morejo na tak način izogniti sklicanju občnega zbora in obsojati zadrugnikov, zlasti pa, da ne morejo izvršiti

likvidacije in razdelitve premoženja, če smatrajo, da zadruga sploh nima več članstva, ker potem tudi člani načelstva niso več člani zadruga.

Medtem je načelstvo Električne zadruga v Šiški stavilo sodišču v Ljubljani predlog, da se vpiše v zadrugni register likvidacija zadruga in da se imenujejo člani načelstva za likvidatorje. S sklepom od 5. avgusta pa je okrožno trgovsko sodišče v Ljubljani zavrnilo ta predlog in je ta svoj sklep utemeljilo s skoraj enakimi razlogi, kakor smo jih zgoraj navedli. Sklep sodišča se glasi takole:

Sklep

Okrožno kot trgovsko sodišče v Ljubljani je v zadrugni stvari Električne zadruga za Spodnjo in Zgornjo Šiško r. z. o. z. v Spodnji Šiški, v nejavni seji sklenilo: **Zavrne se predlog Električne zadruga, da naj se: 1. vpiše likvidacija zadruga; 2. imenujejo za likvidatorje sedanjí člani načelstva z izjemo Valentina Skandra, ki je umrl; 3. da naj se vpiše, da se bo podpisovala zadruga firma s pristavkom »v likvidaciji«.**

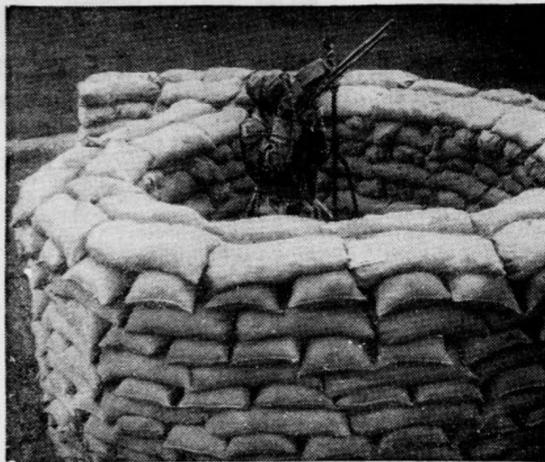
Razlogi

Zadruga utemeljuje predlog s tem, da nima zadruga več možnosti obstoja, ker nima več članstva, kar da izhaja iz revizijskega poročila, nadalje kupoprodajne pogodbe med zadrugo in mestno občino ljubljansko z dne 20. novembra 1937, s katero je prodala zadruga mestni občini ljubljanski vse svoje električne naprave in napeljava s pritliklinami, ter končno iz sejnega zapisnika skupne seje načelstva in nadzorstva z dne 11.VII. 1938.

Načelstvo in nadzorstvo sta se skladno z mnenjem revizijskega poročila združnega revizorja Tirša postavila na stališče, da zadruga nima več članov, ker dobavljajo od 1. IV. 1938 dalje vsem prejšnjim zadrugnikom električni tok mestna elektrarna. Po čl. 4, točki 8. združnih pravil pa preneha članstvo za zadrugnika s pričetkom prejemanja električnega toka od kake druge električne zadruga ali elektrarne.

Zgoraj navedeno stališče združnega revizorja ter načelstva in nadzorstva nasprotuje združnim pravilom in logiki. Če bi obveljalo gornje stališče, tedaj tudi člani načelstva in nadzorstva, ki so stavili v imenu zadruga v uvodu navedeni predlog, ne bi bili več člani zadruga in bi tedaj avtomatično s prenehanjem članstva pre-

V pričakovanju napada iz zraka

V Londonu so imeli konec prošlega tedna velike vojaške vaje, katerih se je udeležilo rekordno število napadalnih in obrambnih letal. Na sliki vidimo, kako bodo Angleži zavarovali strojnice proti letalom na zemlji

London zavarovan proti zračnim napadom

Kaj so pokazali angleški manevri v zraku, ki so trajali tri dni

Z izgubo šestih letalcev in enajstih strojev so se končali veliki tridnevni manevri, med katerimi so preizkušali angleško zračno vojno silo. Izmed šestih mrtvecev je bilo pet članov posadke nekega bombnika, ki je v bližini Bury St. Edmondsa treščil na tla. Tudi šesta žrtev je pripadala nekemu bombniku, ki je moral v severnem delu maneverskega ozemlja med vajo z umetno meglo po sili pristati. Ostali ponesrečeni stroji so bila lovška letala, ki so se njih piloti izgubili nad debelo oblarno odejo in so se rešili s padalom.

Manevri so po soglasnem mnenju vseh strokovnjakov pokazali, da je obramba Londona zadostna. V nekaterih primerih je

brodovjem bombnikov sicer uspelo, da so prodri nad London, toda dvomljivo je, da li bi jim to uspelo v resnem primeru sprito balonske zapore, ki je tokrat imela samo teoretično vlogo. Po izjavi ministrstva za zračno plostvo sta bili povprečno dve tretjini letalskih napadov pravočasno odbiti nad Londonom samim je bilo odbitih celo še več napadov. Sicer je tudi obramba utrpela (teoretično) težke izgube, toda v resnem primeru bi bile te izgube bržkone manjše. Tisk je s potekom manevrov vse, kakor zadovoljen. »Daily Express« n. pr. piše, da so manevri končno odpravili strah, da bi utegnila sovražna zračna brodomnja v vojni London uničiti.

Pustolovščine pobegle opice

Razburljiva dogodivščina na Holandskem

Te dni so poslali iz Rotterdamu v holandsko mesto Schoonhoven veliko opico v leseni kletki. V bližini Goude je žival opazila ugodno priliko za beg. Razbila je kletko in ušla na visoko drevo.

Vse razpoložljivo železniško osebje je moralo v silni vročini na lov za opico, ki je pobegnila potem proti mestu. Tu je vdrila v neko stanovanje in začela razbijati opravo. Stanovalci so v paničnem strahu zbežali na podstrežje, kjer so sedli z vso svojo težo na vrata, da bi četrtoletni vilo-

mlec ne mogel za njimi. Žival pa se je sama preplašila od preplaha, ki ga je povzročila, in se je skrila v neko prilično stanovanje, kjer so jo železničarji končno odkrili in prijeli.

S posebno previdnostjo so jo odvedli na postajo, kjer so jo zaprli v novo leseno kletko, a to so zavarovali še s posebno žično mrežo. Za vse primere so kletko potem zaklenili v poseben oddelek. Ta ukrep se je izkazal za zelo pametnega, kajti ko je vlak dospel v Schoonhoven, so se mogli prepričati, da je bila opica razbila tudi novo kletko in da je čakala pred oknom od delka. Iz oddelka samega pa ni mogla več pobegniti.

Lord Runciman pri prezidentu Benešu

Angleški posredovalec v Pragi je te dni obiskal prezidenta českoslovaške republike, dr. Edvarda Beneša

Sin na grmadi

V neki vasi blizu galicijskega mesta Przeworka je nastal pred nekoliko nočmi požar. Ko so vaščani pritekli na kraj nesreče, se jim je nudil strašen prizor. Okrog zogljenole vrbe so goreli številni v polkrog razmeščeni kupi žita, v njihovem pepelu so našli potem ostanke človeškega trupla. Policija je razkrila grozoten zločin. Neki kmet je svojega slaboumnega sina, ki mu je bil v breme, privezal k vrbi in ga zažgal ob živem telesu. Pri tem mu je pomagal drugi sin. Oba zločince so prijeli.

Corrigani so sprejeli soimenjaka

K sprejemu, ki so ga v New Yorku priredili atlantskemu letalcu po pomoči Corriganu, je prišla tudi skupina oseb, ki se imenujejo vse Corrigani. Ta skupina je najela parnik, s katerim se je peljala soimenjaku malo naproti in ko sta se parnika srečala, je 200 Corriganov navdušeno pozdravilo moža, ki je ta priimek dvignil do tolikšne časti. Omeniti je treba, da vsi Corrigani s slavnim Corriganom niso v sorodstvu, vsaj ne v bližnjem.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Konec odprave na Nanga Parbat

Nemška odprava, ki je hotela premagati prostul Nanga Parbat, goro groze v Himalaji, letos tudi ni opravila ničesar. Zavoljo izredno slabih vremenskih okoliščin se je morala za letos od tega podjetja poslovati. Ta čas se vrača v dolino.

Vodstvo odprave je nadalje sporočilo, da so trije njeni člani 25. julija na nekem smerišču odkrili dve trupli. Kakor se je izkazalo, gre za Williija Merkla in nosača Gaylaja, ki sta postala med odpravo na Nanga Parbat 1. 1934. žrtev viharja. Merkel je imel pri sebi še pismo, ki ga je bil napisal Wezentach, a ni doseglo svojega cilja.

Izdatki za svetovno razstavo

Kakor poročajo prireditelji newyorške svetovne razstave 1939., to to največja in najbolje opremljena razstava, kar so jih kdaj priredili na svetu. V celoti so povabili k sodelovanju 65 držav in 56 se jih je že odzvalo, tako da bi bilo že po današnjem stanju 15 držav več nego na lanski pariški svetovni razstavi. Do otvoritve razstave bodo znašali stroški posrednih držav in družb za aranžiranje in drugo delo okrog 155 milijonov dolarjev.

Fotografirajoči samokres

Newyorška policija je za poskušnjo uvedba novo orožje, pri katerem se istočasno s strelnim mehanizmom sproži tudi fotografiki zaklop. Strel in posnetek se sprožita z istim pritiskom.

Menijo da bo novi izum koristil v več ozihih. Predvsem bo mogoče dobiti sliko zločinca tudi tedaj, če bi ga strel ne zadela ali pa če bi pobegnil, po drugi strani pa se bo dalo iz fotografiranega položaja nedvomno ugotoviti, da li je bil policijski uradnik res primoran uporabiti orožje.

Smrt filmskega zvezdnika

V Stockholmu je umrl v 58. letu svoje dobe kinematografski zvezdnik Warner Oland, ki je nastopal na filmskem platnu z imenom Charlie Chan (slika)

Strela ubila dvanajst glav živine

V Nottinghamu na Angleškem so imeli prošli teden hudo nevihto s točo. Med neurjem je strela udarila tudi v neki hlev in pokončala dvanajst goved

Poljski polet v stratosfero

Letalec Burczynski je pripravljen

Iz Varšave poročajo, da je veliki balon za poljski polet v stratosfero že skoraj izgotovljen in da se bo po vsej priliki že prihodnji mesec dvignil v najvišje ozračne višave. Kapitan Burzynski, vodja ekspedicije, je pred kratkim v Ameriki obiskal majorja Stevensa, znanega letalca po stratosferi, ki je l 1935. s svojim balonom dosegel rekordno višino. Takrat je dosegel višino 13.75 angleške milje.

Poljski balon bo največji, kar jih je doslej vzletelo v stratosfero, a obenem bo tudi najlažji. Zgradili so ga v celoti iz aluminija in jekla in bo stal karaj polovico toliko, kolikor Stevensov balon. Mnoge instrumente, ki jih bodo poljski raziskovalci vzeli s seboj v letalo, uporabljali svoječasnno major Stevens za proučevanje kozmičnih žarkov in drugih pojavov v stratosferi ter jih je Poljakom dala na razpolago National Geographic Society Zedinjenih držav.

Dva srečna zaročenca

Zadela sta vsak polovico istega dobitka

Slučaj si dovoljuje včasih zgodbe, ki bi jim skoraj ne bilo verjeti. Mlado dekle iz mesteca Ordala na Norveškem si je kupila pol srečke državne loterie in je z njo zadela 25.000 norveških kron. Dekle bi se morala v kratkem poročiti in je bila seveda nad vse srečna, ko so ji sporočili, da je zadela toliko denarja. Takoj je stekla z veselo vestjo k svojemu zaročencu. Na pol pota pa ji je zaročenec sam prišel naproti in ji dejal: »Imam zate veselo novice, ki nanjo ne boš pripravljena. Hotel sem pravkar k tebi.« Vesela novica je bila ista, s katero je hotela zaročenka do nje-

ga. Tudi on je bil namreč zadel 25.000 kron. Drug za drugega nista vedela, da sta bila kupila srečko, a »slepo« naključje je hotelo, da sta si kupila vsak po eno polovico iste srečke.

IDEALNO SREDSTVO

ZA PRANJE PERILA JE

PERION

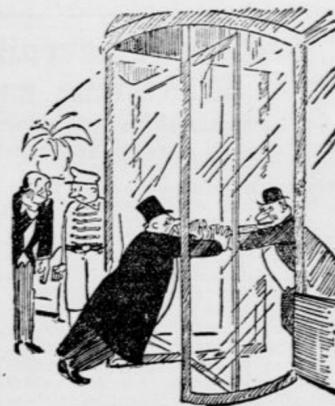
KI OPERE BELO IN CISTO!

A NEKDOTA

Kakšno spoštovanje imajo Pražani pred lordom Runcimanom, kaže najbolj sledeča zgodba, ki jo priobčuje neki praški dnevnik:

Ob križišču dveh ulic se je nabrala množica ljudi, ki so v sončni pripeki nestrno čakali avtobus. Vozila ni hotel t. ti. Nadzornik avtobusne proge, ki je bil tudi navzoč, je ljudi pomirjeval z besedami: »V tej vročini je astati zelo mehki. Voziti mora previdno...« Končno je avtobus prispel, ljudje so vstopili na zadnje je stopil nadzornik k vozcu in mu dejal: »Torej pozor! Ko boš vozil mimo hotela »Aleronac«, vozi zelo potihno in za božjo voljo ne trobi! Lord Runciman sedaj spi...«

VSAK DAN ENA

»Gospod direktor, nobeden noče odnehati. Ze od ranega jutra se tako pehata, gosti pa morajo prihajati in odhajati skozi izhod za vratarja...« (»Ric et Racc«)

Ruski tank na vodi

Spričo konflikta med Rusijo in Japonsko zbuja veliko pozornost vojaških krogov v Evropi tank, ki ne vozi samo po suhem, ampak plove tudi po vodi

JACKSON GREGORY: 28

HČI SOLNCA

Roman.

»Nanje se lahko zanesem«, je ponosno rekel Bruce. »Samo jaz jih krmim; če koga izmed svojih ljudi zasačim, da jim nekaj vrže, ga takoj izplačam in odslovim. In zmerom ležem v posteljo prepičan, da me bo zdramil njihov lajež, če bi se kdo drznil v bližino hlevov. Hopla, Nero, aporlt!«

Privlekel je iz žepa košček na zraku posušene govedine. Stegnil je roko z njim in pogal konja v dir. Ogromni pes je glasno zalajal in pogal svoj kitasti život v zrak; za trenutek se je sonce zableščalo na njegovih zobeh, potem pa je Nero spet pristal na tleh in vneto mrl kos mesa. Bruce se je široko smejal.

V hiši, ki je bila podobna Zoraidini, kar se tiče starosti in debelih zidov, a je bila mnogo manjša, ju je pričakovalo odlično kosilo. Postregli so jima pod zeleno, listnato brajdo na senčnati strani hiše. Kakšnega pol dučata Brucejevih ljudi je z njima sedelo pri mizi. Kendrick jih je ostro opazoval; kmalu je odkril, da tudi oni njega motrijo z vso pozornostjo. Bili so sami temnopolti Indijanci in mestici — a kaj več jim z obrazov ni razbral. Njegovim pogledom se niso izmikali, temveč so mu mirno zrl v oči. Živ krst ne bi bil mogel uganiti, kaj se plete za njihovimi čeli.

»Stavim, da hodi Bruce s puško pod vzglavjem spat«, si je misli Kendrick, ko se je kosilo bližalo koncu.

V senci drevca na dvorišču sta potem prijatelja obsedela pri vodnjaku in kadila. Možje so se raztepli proti hlevom nazaj. Ko sta ostala sama, sta tiho govorila o jetnici na haciendi Montezuma.

»Nepojmljivo je, kako moreva midva sedeti tu kakor dve žabi na drevesu, medtem ko drže neke takšno ubogo, plašno, majčkeno stvarco ujeto«, je rekel Bruce. »Vse kaže tako, kakor da sva midva poslana, da ji pomagava, Jim.«

Na koncu sta dognala oba, da se ni bati, da bi pri Zoraidi in njenih služabnicah kdo z Betty grdo ravnal in pa da je najhujši strah gotovo že prestala. Človek se polagoma v resnici vsemu privadi. Domenila sta se, naj Kendrick, ki ga je dana beseda vezala, da se vrne, skuša priti v bližino dekleta, da jo potolaži; dopovedati ji mora, da na farmi ni povsem brez prijateljev. To naj jo vzradosti in naj ji vlije novih nad. Kakor hitro se z mrakom vrnejo ljudje, naj bi Manuel, najzanesljivejši izmed Brucejevih mož, pojezdil do pošte, oddaljene kakšnih štirideset milj. Odnese naj bi dvojice pisem s seboj: prvo na guvernerja Spodnje Kalifornije, drugo na prijatelja v San Diegu.

»To je najboljšje, kar lahko ukreneva za zdaj«, je priznal Kendrick, čeprav ga ti sklepi niso povsem zadovoljili. »Nikakor nisem mnenja, da bi mi bilo usojeno, še dolgo bivati z Riosom in njegovim družino pod isto streho. Dvojamborka čaka zunaj v zalivu in potem lahko računam nate, dečko moj. Le nič skrbi: tako ali tako jo bomo že oteli zagat.«

Napisala sta pismi; z mrakom se je Manuel odpravil na pot. Bruce mu je obljubil dvojno mesečno mezdo, če mu uspe, izpolniti nalogo. In Manuel je prisegel pri vseh svetnikih, da bo pismi obranil s svojim življenjem. Z verande sta Kendrick in Bruce zrla za njim, ko je odjezdil. Njegova postava je kmalu utonila v mraku prihajajočega večera. Nemo sta obsedela in vlekla svojih cigari, katerih rdeči žar jima je osvetljeval obraza. Počasi so se začele zvezde prižigati na nebu. Na lepem je Bruce zavzdihnil.

»Velika, stara dežela je to«, je dejal in nežno so zvenele njegove mirne besede. »Ničesar boljšega si ne more človek želeti, Jim. Razmere, kakršne so zdaj, so naravnost pasje; na vsej črti se mora človek boriti samo za to, kar ima. Sicer je pa tudi res, da človeka ne bi veselila posest česar koli, če ne bi bilo nekaj truda zvezanega z njo. A ko se bo Mehika nekega dne ovedela sama sebe, ko bo začela delati, stremeti navzgor, skratka, ko bo zrasla iz teh norih otroških let, potem bomo tudi mi prišli do tistega, česar nam zdaj tako krvavo manjka — do zakonitosti in reda.«

Kendric ni odgovoril. Čisto nekaj drugega mu je bilo v mislih. A Bruce je vendar še tisti mah dobil odgovor na svoje besede o redu in zakonitosti in prišel mu je od skednje. Na lepem je eden izmed psov divje zalajal in takoj je vsa truma zalajala z njim. Od nekod se je začel jezen, srdit vzklik moža, a besede se niso dale razbrati. Potem je počila puška, sledil je oster, zategel žvižg, krik in topot konjskih kopit.

Bruce West je skočil na noge, da je stol zaropotal po tleh, in planil v hišo. V hiši je bila tema.

Kendric je čul, kako se je spotaknil ob stolu in ga prevrnil. Trenutek nato se je Bruce vrnil z dvema puškama v rokah. Eno je vrge Kendricku.

»Razbojniki«, je stisnil skozi zobe, »prokleti capini, druhal. Stopi z menoj!«

Planil je na dvorišče, Kendrick mu je bil za petami. Mehanično je potisnil patrono v cev. Bruce je zavil okrog vogala in nepričakovano obstal, da se je Kendrick zaletel vanj. Skednji so goreli; dvojje visokih plamenov je sikalo proti nebu. Čez pet minut bi s kraja, na katerem sta obstala, utegnila slišati pokanje gorečega lesa in sičanje sveže krme in slame, če ne bi bili psi zagnali tolikšnega hrušča. V vidno rastoči luči požara sta jih uzrla zdaj, kako so, strnjeni v tropu, bevskali, lajali, zavijali.

Bruce je glasno zaklical za svojimi ljudmi in trije ali štirje izmed njih so pritekli na mah. Onstran skednje je človek lahko videl obrise postav — a ni mogel razbrati, ali so goveda, konji ali jezdeci. Bežali so od farme; od nekod so grmele puške. Strelom se je pridružil glasno vpitje, iz katerega se je razločil en sam visok glas. Zvenel je kakor krik žene.

Ostrejša skednjev so bila vsa v plamenih; v tisoč smeri se je naglo širil požar; vsak tram je razdejavanje nosil dalje. Rdeč žar se je vzpenjal preko streh. Bruce je preklinjal boga in si želel, da bi dobil enega izmed tolovajev, ki so mu to prizadejali, v roke. Gosti oblaki dima so se, z iskrami presejani, dvigali v nebo. Bilo je zmerom svetlejšje, tako da so bile bele stene hiše kmalu pošastno ožarjene in je človek lahko razvidel oddaljujoče se postave.

Kulturni pregled

Razgovori z mladimi umetniki

Obisk pri slikarju Doretu Klemenčiču

Verjamete, da ni to lahka reč. Najprej vodi pot nekam pod nebo — neskončne stopnice, ko ga iščem pri sestri. Nato skozi megle prahu po Krekovi cesti na Lavo, predmestje Celja.

Potrkam. Nobenega glasu. Šele po polnovnem trkanju odpre vrata on sam. Ali naj ga vam predstavim? Dolg, vitek slovenski fant z razkuštrano grivo, ki mu visi čez čelo na oči; v eni roki palet, v drugi čopič, temnomoder predpasnik kakor ga nosijo savinjski kmetje, poslikan z vsemi barvami, da je kar veselje.

— Veš, Dore, tvoj predpasnik je dovršena slika za kako futuristično razstavo, kakor smo jih videli po vojni.

Smeje se. Pravi, da še ni dovršen, mogoče čez kako leto pa bo zrel za razstavo. To na pragu.

Klemenčič je po postavi velikán, lep fant.

Vstopim. Soba je vprav obložena; po stenah studije: olja, akvareli, grafike, posuod osnutki, vsak papir beležka.

— Ali je to muzej ali skladišče? —

— Kaj? —

— Tvoja soba vendar. —

— Sodiš po neredu in navliki? Soba je prenamerna zame. Potreboval bi nekak ogromen prostor, kjer bi se laže gibal. Ljubim široke in visoke prostore. Sedi, delati moram, dokler je svetloba, oprosti. Pomenkujeva se lahko kar vmes.

Lahko rečeno: sedi! toda kje bi iztaknil prostor. Miza, stoli, divan, vse je obloženo s papirji, barvami, razno ropotijo.

— Ali naj sedem na peč? Stoli niso varni, nerad bi seznanil svoje nove hlače s silkarstvom.

— Sedi na posteljo. —

Tako sva uredila. Nekam previdno je treba okoli mize in stojala do postelje, katere pregrinjalo tudi kaže, da kdaj pa kdaj stopi v dotiko s silkarstvom.

— Kaj pa mažeš? —

Začuden me pogleda. — rahla nevolja v očeh. Silkanje je zanj resnost in smoter, ne šala.

— Misim, da skušam delati. —

— In drugače? —

— Dela preveč. Čutim, da moram mnogo delati; čas je tako kratek. Zame bi dan moral imeti osem in štirideset ur. Sto stvari imam v načrtu, nštetno že napol dovršenih, vsaj v sebi; vse to me teži in govornja. Ustvarjam in nisem zadovoljen z ničemer. Nemiren sem in kadar ne delam, tembolj. Zdi se mi, da ne bom mogel izdelati niti tretjino stvari, ki jih nosim v sebi.

— Tako hudo ne bo. Baže si zadnje mesece ustvaril kup slik. —

— Res je, a to še ni nič. Nakopičilo se je bilo tako, da sem moral izbruhati iz sebe drugače bi bil zbolel. Vse je še neravno, še vedno iskanje; nič kaj nisem zadovoljen s seboj, dasi imam nekatere stvari rad. —

— Na zadnjem kongresu likovnih umetnikov ste baje precej razpravljali o svojih zadevah? —

— Gotovo, razpravljale in predlagale so se stvari, ki bi bile naravnost raj za umetnike, vsaj meni bi se zdelo tako. Mogoče smo mlajši javni večje skromnosti, zato bi bila ureditve našega življenja po kongresnih predlogih in sklepih skoraj nebeška. Materialno vprašanje je namreč važno kakor za vsakega tudi za umetnika, dasi ga skušam prezreti in se hočem prepričati, da življenje končno le ni tako težko. Danes vidim samo delo in brezobzirno odpiram vse, kar moti moje umetniško svobodo. Glavno je delo, vsa ostalo je postranska reč. Ljubim svobodo, potrebujem prostor, da se razmahnem. Saj razumem? — Domači imajo vedno vztrajno željo, da so otroci »pri kraju«, to se pravi, da imajo službo, nekaj stalnega, zavarovano življenje. Ne razmišljam preveč o tem. Včasih me je skoro strah pred službo. — Ali bi mi ne zvela preveč časa, ki ga hočem posvetiti delu? Res pa je, da je tudi pri nas umetnikih materialno vprašanje trajna skrb, ki ždi v ozadju in nekoliko moti.

— Samo nekoliko? —

— Sveta, glavno ni. Hudo je pač, kadar človek nima potrebnega materiala, — ne le hudo, takrat je že zlo. Pogosto se moramo zaradi nadaljevanja dela prostituirati v trgovske svrhe. Tako negativno delo človeka ponižuje. —

— Kdaj si prav za prav odkril svojo pot? —

— Nagnenje k silkarstvu je že nekoliko v rodbini in sicer z matrine in z očetove strani. Zgodilo pa se je, da sem nekoč mislil, da bi postal pisatelj. Čutil sem v sebi strahoten nemir, težnjo, da ga izrazim kakorkoli. Vdno sem mnogo slikal, le v tako zvani »literarni« dobi med 17 do 20 letom sem nekoliko prenehal. Zdelo se mi je, da se z b. sedo lažje in hitreje po. da izraz. —

— Kdaj te je minilo literatstvo? —

— Precej hitro. Kmalu se je v meni oglasilo spoznanje, da tudi z likovno umetnostjo lahko sežem v skrajne globine objektivnega in subjektivnega sveta. —

Klemenčič govori mirno, počasi, brez

gest. Pripoveduje mi o življenju na deželi. Rodil se je in preživel prvo mladost na vasi, kjer je užival tisto življenje, v katerem se združuje kmečko življenje z lepoto narave in njeno preprostostjo, ki daje zdravja in vcepja smisel za neposredno opazovanje in doživljanje narave. Narava je neskončna. Meščanski otroci imajo z zidovi ograjen svet in doživljajo naravo preveč posredno ali pa jim je neko daljno kraljevstvo bolnega hrepenenja in sanj. Zelja, prenesti na platno in papir ono, kar ga obdaja in zanima, se jasno vidi iz grmade skiciranih papirjev, ki so ostali še iz otroške dobe.

— Ali bi mi kaj povedal o svojem odnosu do življenja glede na umetnost? —

Počasi je šel z roko skozi svojo grivo. Lažje se izraža s čopičem. Zaveda se svoje odgovornosti do sebe, ljudi in umetnosti. Zanj je življenje dolžnost in delo. Odložil je čopič. — V sobi je skoro mrak, cestne luči še ne gorijo. Pomenek je topel, domač.

— To je dolga stvar. Moral bi ti pripovedovati o marsičem. Danes že vem, kaj hočem. Določno vidim svojo pot. Kot sem ti že prej omenil, sem doživljal težke krize na začetku svoje poti. Dvomil sem, da bom slikar. Premalo je izražal čopič. Sile v meni so vrele in hotel sem se razkričati. Odločil sem se za akademijo, vendar nisem našel tega, kar sem iskal. Risanje glave in aktov se mi je zdelo suhoparno in premalo vsebinsko. Ni bil moj svet. Sredi študijev sem čisto obupal; rabil sem neki odmor, doživetje, zato sem za nekaj časa zapustil akademijo. Ta odmor je trajal le nekaj mesecev. Potem sem se vrnil umirjen z zavestjo, da moram dovršiti akademijo. Premor mi je pomagal, da sem lažje premagal odpor proti šolskemu sistemu. Bolje je bilo tudi zaradi tega, ker je prišla na vrsto grafika in slikanje, ki je dopuščalo vsaj nekoliko svobodnejšega izražanja.

Po končanem študiju sem se vrnil na vas med preprosto ljudstvo in naravo, kjer sem prišel do popolnega prepričanja in zavesti, da je treba iskati vsebino umetniškega, t. j. idejnega in likovnega izražanja v živem življenju, iz katerega izhajajo, ne pa v premetih vzorih naših prednikov slikarjev, zlasti ne v akademskih doktrinah.

Edino gradivo, po mojem, ki ga more umetnik uspešno uporabljati, je samo v domači zemlji. Velika napaka zlasti mlajših umetnikov je da iščejo vzorov in snovi v tujini, v tujih umetniških centrih in se nekako odtrgajo od narave in domače zemlje ter tako oslabijo svojo umetniško silo.

Umetnik naj torej korenini v domači zemlji, ne sme pa postati njegova umetnost sredstvo katerekoli propagande. Prava umetnost je bila in bo občeločevska, zato ni važno, od kod je umetnik, temveč koliko je občeločevsko čuteč. Narodnostni karakter umetnika nikoli ni bil namen umetnosti, marveč postranska stvar, kakor poudarja tudi Puškin: »Vsak velik umetnik je obenem tudi narodni umetnik.«

Stemnilo se je. Par hipov sva tiho posedela drug ob drugem v razmišljanju, dva drobca človeštva, nato sva se poslo. vila.

Ob Savinji grede sem razmišljal o poslanstvu slovenskega umetnika med narodom in v svetu.

O — d. (Celje)

IZ MISLI K. STANISLAVSKEGA O GLEDALIŠČU

Sloveči ruski dramaturg in režiser K. Stanislavskij, ki smo se ga obširneje spomnili v torkovi številki, je bil pokopan v Moskvi na državne stroške. Naj navedemo iz njegovih spisov nekatere misli o gledališču in igralcu.

Na odru je treba delovati notranje in vnanje. Na dejavnosti, na aktivnosti sloni dramska umetnost, umetnost igralca.

V gledališču ni važno to ali je Otelov meč iz papirja ali iz kovine, marveč to, da bodi notranje čustvo igralca, ki naposled privede k Otelovemu samomoru, resnično, iskreno in doživljeno. Važno je to, kako bi postopal sam igralec — človek, če bi pogoj in okoliščine Otelovega življenja bili resnični in orožje, ki ga jemlje v roko, pravo.

Ne zadošča, da razširi obzorje svoje sprejemljivosti, da sprejema vse najrazličnejše oblike življenja; ne zadošča, da samo opazuje, marveč moraš tudi razumeti smisel opazovanih pojavov, predelati v sebi vsebino svojih vtiskov, ki so ostali v emocionalnem spominu; prodrati moraš v smisel vsega, kar se dogaja okrog nas. Umetnik, ki ne spozna za radostni in teži življenja vseh zapletenih vzrokov in ki se ne da navdihniti od velike dramatike in heroizma resničnega življenja, tak umetnik je za resnično umetnost mrtve.

Ziveti za umetnost pomeni, prodirati za vsako ceno v smisel življenja okrog nas, živeti v največji umstveni napetosti. Če umetnik noče umrtiviti svoje umetnosti, tedaj ne sme živeti po filistrsko.

Zapiski

Nekdanja članica ljubljanskega gledališča Otylia Deylova, žena znanega igralca R. Deyla, je te dni umrla v Pragi. Pokojnica je dolgo pred svetovno vojno delovala na slovenskem odru.

Nov zvezek »Obzorje«. Prvkar je izšla 7.—8. številka nove mariborske revije za lepstvo, umetnost in publicistiko, ki jo izdaja Mariborska tiskarna v redakciji profesorjev dr. Vl. Kralja in dr. Ivana Dornika. Zvezek prinaša pesmi Branka Rudolfa. »Dobra noč, Janka Samec« »Balada o grešnici Mariji« in »Pesnik in dete« »posvečena spominu R. Peterlina Petruške«, da lje dalšo prozo Ivana Potrča »Klanfar Karol bi se naj ženil«. Po češkem (ne hrvaškem, kakor je pomotoma povedano v opazki) »Slovanskem Přehledu« je posnet članek »Sodobna slovenska glasba«, ki je bil sicer spisan za informacijo tuje kulturne javnosti, vendar je zaradi svoje preglednosti in avtorjevega stališča zanimiv tudi za

slovenskega študenta. Nadaljuje se sociološko-gospodarska razprava Jožeta Kerenčiča »Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih gorah«. Drugi del številke tvorijo pregledi in sicer: Božidar Bajuk piše o mariborskem glasbenem življenju v letošnjem letu, dr. Vladimir Kralj ocenjuje delo mariborskega gledališča v sezoni 1932-33, prireditve Celjskega kulturnega tedna pa ocenjujejo Lino Legiša, Fr. Šijanec in A. B. R. Daljši referat je posvečen prvi reprezentativni razstavi slovenskih likovnih umetnikov v Mariboru. Dr. J. A. Glonar se kritično bavi s slovenskim prevodom Kellerjeve povesti »Romeo in Julija na kmetih«, France Vodnik simpatično ocenjuje novo pesniško zbirko Alojza Gradnika »Večni studenci in Ludvika Mrzela zbirko »Bog v Trbovljah«, R. Rehar pa piše o Glonarjevem prevodu Reymontove »Komedijantke«.

Planinski vestnik prinaša v prvkar izšli 7.—8. številki članek dr. Božene Merljakove »Zajamnik«, dr. Fran Ogrin pripoveduje o izletih po Selški dolini in obrobni gorah, Evgen Lovšin objavlja živahno spisan prispevek »Vzhodna stena Mojstrovke«, Josip Wester pa sestavek »Zavinek na Rišnjak (1528 m)«. Vsak teh člankov je opremljen z ilustracijami. Zanimiv je pojav, da se v slovenski alpinistični literaturi vse pozostee oglašajo avtorji z raznih drugih področij (pravniki, medicinci, filologi, gospodarstveniki itd.). Po krajšem članku Mihaela Riegla »Naše Vstajenje na Raduhic« prinaša ta zvezek nekrolog msgr. Josipu Abramcu in Radivoju Peterlinu Petruški, dalje članek ob osemdesetletnici dr. Julija Kugyja referat o Režkovem »Svetu med Grintovci«, notici o Fany. Copelandovi in dr. A. Švigliju in druge zapiske. Ostala vsebina te številke, ki prinaša tudi več ilustracij na posebnih priložnih, je odmerjena skupščini Slovenskega planinskega društva in delu njegovih številnih podružnic; tako nudi podroben vpogled v stanje vsega slovenskega planinstva ki ga ob koncu še številno prikazujejo posebne razpredelnice.

Ob dvajsetletnici jugoslovenskega Maribora je izšel nov zvezek tujko-prometnega časopisa »Jugoslovenski listerik«, ki ga izdaja v Mariboru znani potpisec prof. dr. Fran Mišič. V tej obilno ilustrovani številki je na prvem mestu priobčen članek »Ob 20letnici jugoslovenskega Maribora«, opremljen s sliko generala Maistra. Na Mariborski otok opozarja tuja članek M. Wrischerja »Le Lido« de Maribor au printemps fleurit. Slede slovenski odnosno nemški članki o cerkvah in planinskih kočah na Pohorju, o gostih med nami (J. Levstikova), o Rogoški Slatini nekoč in sedaj, o starem gradu Dobrnskem, o Krajini pri Laškem, o tem, kaj nudi poletna Ljubljana gostu (Ciril Majcen), o »Zlatorog« (M. Wrischer v angleščini), o poletnih dneih ob zornji Savi Dolinki, o Mozirju, o Logarski dolini itd. Vmes je tudi pripovedna proza Franceta Borka »Podaj mi, dekle, roko...« Številne ilustracije so okusno izbrane in lični zvezek se lepo uvršča k ostalim našim revijam za propagando tujkega prometa in turizma.

SOKOL

Proslava 20 letnice Jugoslavije v Ljubljani

V sporazumu z narodnimi organizacijami objavljamo spored proslave 20 letnice obstoja Jugoslavije v Ljubljani:

29. oktobra, na dan 20. obletnice zgodovinskega sklepa Narodnega veča v Zagrebu, o odcetpiti jugoslovenskih pokrajin od avstroogrške monarhije in proklamacije suverenosti jugoslovenskega naroda na tem področju bo kulturno-prosvetna akademija.

30. novembra, na predvečer 20. obletnice proklamacije narodnega in državnega uedinenja bo telovadna akademija in javna manifestacija.

Obe prireditvi sta zamišljeni na najširši podlagi in s sodelovanjem celokupne narodne javnosti in njenih organizacij.

Vabimo vse, da brez pridržka sodelujejo pri teh proslavah. V kratkem bomo razposlali vabila na prvi delovni sestanek.

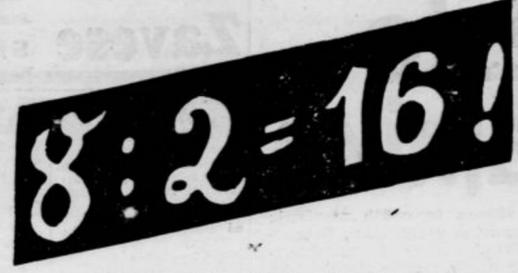
Proslava kraljevega rojstnega dne 6. septembra

V sporazumu z narodnimi organizacijami objavljamo, da bomo proslavili letošnji kraljev rojstni dan v Ljubljani s skupno manifestacijo ob sodelovanju celokupne narodne javnosti in njenih organizacij. O podrobnostih bomo razpravljali na prvem delovnem sestanku za proslavo 20 letnice obstoja Jugoslavije v Ljubljani. Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev

Sokolsko društvo Vojnik je prevzelo nalogo, da zgradi v sokolski Petrovi petletki svoj dom. Teško delo je dokončano. Sredi trga stoji dograjena, prijazna in lična sokolska trdnjava ter čaka svoje otvoritve. Dne 8. septembra in ne 4. septembra, kakor je bilo prvotno objavljeno, bo sprejel prijazni trg Vojnik veselo in ponosno sokolske množice, da prisostvujejo slovenski činu otvoritve in izročitve obljubljenega daru sokolski Petrovi petletki. Domače društvo ki se je z velikimi zaprekami in žrtvami končno z uspehom priborilo do cilja, upa, da bo vedela vsa sokolska in nacionalna javnost ceniti požrtvovanje in delo naših sokolskih pripadnikov in nas ta dan poseti v kraju, ki je nekoč slovel kot nezavzetna nemškutarska trdnjava.

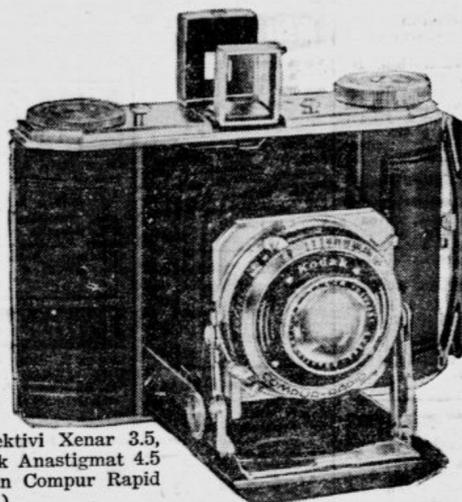
Iz življenja na deželi Iz Trbovelj

Zadržna elektrarna in sračje gnezdo »Slovenec« je prinesel ob obnem zboru zadržne elektrarne v Trbovljah čisto kratko poročilo, zgoščeno v naslov »Sračje gnezdo«. Pričakovali smo, da bo poročilo o obnem zboru obširneje in z ozirom na prisotnost zveznega odposlanca tudi objektivneje. Nič zato. Sodobno pripuščašom onim, ki so pristavljali obnemu zboru. Zanimiva je konstatacija, da je večino predstavljalo »sračje gnezdo«, in — kakor se izraža »Slovenec« sračje gnezdo vseh plemen in psem in naslovov. S tem nehoti priznava, da je bila opozicijska gospodarska lista čisto homogena strankarska lista, kar so pa ves čas tajili. Ne vemo, kako bodo s to konstatacijo zadovoljni oni napredni ljudje, ki so tej strankarski listi složili za pripravo. Dopisnik je pa tudi pokazal, da je slab sin katoliške cerkve. Papež, vrhovni poglavar katoliške cerkve, je namreč že pekarat od

Napačno računano? — Ne! — Kajti s Kodak Duo 620 aparatom lahko snimate 16 slik 4½ x 6 cm mesto 8 slik 6 x 9. Tako prihranite na Vašem materialu polovico izdatkov. Slik ni treba povečavati — jasne so in lepe. To pa še ni vse: Kamera je mala, format priročen, pokromana, lahka in precizno izdelana, sprožilec je na oklopu, ima optični iskalec, na kratko: kamera za največje zahteve je

KODAK DUO 620

Oprema: Objektivni Xenar 3.5, Tessar 3.5, Kodak Anastigmat 4.5 in 3.5, Compur in Compur Rapid zapor (1/500 sek.).

ločno obsodil razisem kot zmoto in poudaril, da smo vsi ljudje na svetu enaki; »Slovenec« dopisnik pa že samo nas Trboveljčane deli na plemena in pasme; kako bi on razdelil šele vse človeštvo! Pa tudi z resnico, to »božjo hčerko«, ni dopisnik v najboljših odnosih. On trdi, da se je na obč. nel zboru ugotovilo in priznalo, da so bile nerednosti v zadrugi. Bilo je pač baš nasprotno. Predsednik nadzornega odbora, ki pripada opoziciji, pozvan, da iznese vse nerednosti in sleparije, ki so se dogajale v zadrugi in s čimer je opozicija agitirala pred volitvami, je moral izjaviti, da takih stvari ni bilo. Upali smo, da bodo krepke be sede, ki jih je slišala opozicija od strani večine, kaj zalege, da bo prišlo do mirnejših razmer in do rednega dela v elektrarni. Kakor pa vidimo iz dopisa »sračje gnezdo« v »Slovenec«, opoziciji ni do tega, temveč hoče še nadalje zanašati politiko v zadrugo in jo motiti v rednem delu.

Iz Ljutomeru

Iz Zvočni kino Sokolski dom v Ljutomeru bo predvajal v soboto 13. t. m. ob 20.15. in v nedeljo 14. t. m. ob 16. in ob 20.15. film »Ultrag cvet«. Kot dodatek Foksov zvočni tehnik. Naslednji film bo »Kirchfeldski župnik«, 26. in 28. t. m.

Kako so pobijali brezposelnost

Ljubljana, 10. avgusta Pred malim kazenskim senatom so se zagovarjali 56-letni posestnik Janez Otoničar iz Ponikve in tesarja Ludvik Štrifof iz Cajnarja in Franc Cimperman iz Kruščeva. Otoničarja je dolžila obtožnica, da je hotel s prevaro priti do zavarovalnine za svojo staro žago in je zato nagovoril Cimpermana, naj najde nekoga, ki bo podtaknil v žagi ogenj, da bo pogorela. To delo je potem na Cimpermanovo prizadevanje opravil Štrifof, ki ni imel težkega dela, saj je stala stara žaga v neki gozdni dolinici. Ker je bila pomoč predaleč, je pogorela do tal.

Vsi trije obtoženci so priznali, kar jih je dolžila obtožnica. Otoničar je povedal, da si je hotel z izplačano zavarovalnino izboljšati svoje gospodarstvo in postaviti novo žago. Na predsednikovo vprašanje, ki ga je zastavil Cimpermanu in Štrifofu, zakaj sta se zapletla v ta posel, pa sta odgovorila, da sta hotela priti do tesarskih del in sta s požigom stare podrtje hotela odpraviti brezposelnost. Otoničarja so obsodili na 6 mesecev strogega zopora in na 2000 din denarne kazni ter na plačilo 500 din povprečnine, Štrifofa na 5 mesecev in Cimpermana na 6 mesecev strogega zopora, oba pa še na 240 din denarne kazni.

Razpis

medklubskih kolesarskih dirk

ki jih priredi SK Železničar dne 28. t. m. na svojem stadionu ob Tržaški cesti z začetkom ob 14. Proga za dirkanje meri 450 m in je na novo pripravljena za dirko. S pored: Dirka juniorjev (10 krogov). Glavna dirka (20 krogov). Dirka ciljev (25 krogov). Handicap dirka (10 krogov). Tolažilna dirka (15 krogov). Za prvoplasirane v vseh dirkah so razpisana darila, za dosežena druga odn. tretja mesta pa kolajne.

Splošna pravila: Vozl se po pravilniku KSKJ in na lastno odgovornost. Pravico starta imajo vsi pravilno verificirani člani klubov KSKJ. Kolesa morajo biti pripravljena za dirkališče, t. j. brez zavore in kraljih matic. Eventuelni protesti se morajo vložiti z vlogo din 30.— najkasneje 10 minut po vsaki dirki. Vložek se v slučaju ugodne rešitve protesta vrne. Prijavnina za vsakega dirkača znaša din 10. Prijave je poslali na naslov: SK Železničar, Maribor, stadion Tržaška cesta, ali najpозneje eno uro pred startom. Prireditelj si pridržuje pravico spremembe razpisa.

Ce hočete izgledati sveža in mlada

DODAJTE ŽLICO PENE SMETANE

u svoj PUDER ZA LICE

in opazujte ČUDEŽNI UČINEK

VASA koža je često suha, ovela in nagubana, ker ji Vaš puder popije naravno vlago, in olja. S pomočjo novega kozmetičnega pripomočka morete vse to preprečiti. Dodajte v katičko svojega priljubljenega pudra samo žlico »pene smetane«. S tem boste preprečili, da puder ne bo absorbiral vaše kože; koža bo ostala zametno-gladka. Lahko pa tudi kupite posebno fin puder, kateremu je »pene smetane« že primešana in sicer za Vas baš v pravi meri — to je puder Tokalon. »Pena smetane« v pudru Tokalon učinkuje tako, da se on ure in ure drži na licu. Ne veter, ne dež, niti znojenje ne morejo pokvariti lep, svež »mat« ten, ki ga on daje. Poiskujte puder Tokalon in opazujte, kako se bo od njega Vaš ten v nekaj dneh krasno popravil.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Mesto tajnika

razpisuje »Zveza trgovskih združenj« za Dravsko banovino v Ljubljani, Gregorčičeva 27. — Prosilce mora biti naš državljan, Slovenec z odgovarjajočo visokošolsko juridično ali trgovsko izobrazbo. Znati mora perfektno slovensko stenografijo, potrebna pa je poleg smisla za organizacijo in zanimarja za gospodarska vprašanja sploh, tudi primerna govorna spretnost. — Ponudbe je nasloviti na gornji naslov. Vsaka protekcijska brezuspešna in v naprej odklonjena.

Mali oglasi

Letovišče
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hotelpension
Riviera Kastel Stari
leži na morski obali, Domacija in tuja kuhinja. Najboljše čiste sobe. Pension 45 din. Zdraviliska taksa 2 din.

Kampa, kam?
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Z odprtim avtom
telesno 1 do 2 dni vzajemno dva misla potnika (ci) na izlete. Odbod iz Ljubljane. Ponudbe pod šifro »Prijetna vožnja na ogl. odd. Jutra.«

Službo dobi
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Postrežnico
pridno in pošteno, ki stane pri svojih v Ljubljani, sprejem za dopolnitve ure. Cesta 29, oktobra (Rimska) št. 7-1, vrata 9.

Brivskega pomočnika
dobrega in hitrega delavca s firm nastopom, sprejem. Vajt, Kranj.

Prodajalka
izurjena v železnici, porcelanu in barvah, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »1960.«

Otroško negovalko
za enoletnega otroka, sprejemimo takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

HIŠA
za 1,350.000.— din
v središčni Beogradu v samih Dositejevi ulici, samo 20 hišnih številk oddaljena od Državne hipotekarne banke. Edinstvena priložnost za naložitev denarja. Hiša je zgrajena zelo solidno, nova, 20 let oproščena davkov. Stanovanja so manjša, kakršna se v Beogradu zelo iščejo in katerih v Beogradu se zelo primanjkuje; stanovanja so z 2 sobami, predoba, kuhinja, kopalnica, shramba, angleško stranišče in vse ostalo. Zagarantirana letna renta din 160.000.— Oglašena hiša s popolno garancijo donša kupcu čisto rento po odbitku vseh režij 11%. V gotovini je za kupnino potrebnih samo 600.000.— din, a ostalo se lahko prevzame kot dolg Hipotekarni banki s 6% na 25 let. Prodaja

BOVAN
BEOGRAD, Knez Mihajlova 5, palata »TA-TA«, tel. 27-9-78

NaJlepše samo v trgovini

Zavese SEVER — MARIJIN TRG 2

Kupim
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stare platnice
od trgovskih knjig, debele 1 cm ali debeleje, — kupim. — Fran Kraigher, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7.

Dragocenosti
Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ul.

Sadje
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ja. kislja jabolka
hruške, slive, debele, kosa 30 kg din 170 franco vozna, razpošila — G. Diechler, Tuzla.

Pridelki
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje
novo, prvotno, v sodkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Poštevota 47, tel. 25-91.

Pohištvo
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo
novo in že rabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo — sprejemimo v posebni oddelku v komisijem prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vse reklamiramo preskrbimo sami. Sproščite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva v naš komisijem oddelku preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa cesta 12, 79-12.

Vajenci (ke)
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenko
sprejme takoj modni salon za danke klobuke. Gruđen Jakobina, Tyrševa 11, 18697-44

Prodajam
Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisalo mizo
vloženo, malo mizico, skrinjo, vse Biedermeister, dve perzijski preprogi 360 X 520 in 190 X 340 — prodaja Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29, Ljubljana, 18707-6

INSERIRAJ V „JUTRU“!
KLISEJE
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Tisoče zahval prejema »MORANA«

SMRT PLESAVOSTI

»MORANA« SPLIT
DELA CUDEŽI

»LASJE PRESTANEJO TAKOJ IZPADATI INZRASTEJO NA PLESASTEM MESTU — ODSTRANI PRILJAJI IZ JAJC IN HRANI LASNE KORENINE — POSILJAMO PO POVZETJU STEKL. DIN. 50-

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1938
ZAČETEK: 28. AVGUSTA

60% POPUSTA NA NEMSKIH ZELEZNICAH, ZNATNI POPUSTI V DRUGIH DRŽAVAH.

VSA POJASNILA DAJEJO: ZVANIČNI BIRO LAJPCISKO SAJMA — BEOGRAD — KNEZ MIHAJLOVA 33/L

IN ČASTNI ZASTOPNIKI:
ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, TYRŠEVA 33 — TELEF. 27-62.

IN
JOS. BEZJAK — MARIBOR, GOŠPOSKA ULICA 25. TEL. 20-97.

Navadno opazimo prepozno!

NIVEA CREME

Ko začutimo sončne opekline, je že prepozno! Zato se morate poprej namazati s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Če pripeka sonce zelo močno, treba mazanje večkrat ponoviti. Potem boste počrneli hitro in enakomerno.

Iz Julijske Krajine

Izseljevanje v Vzhodno Afriko

Po osvojitvi Abesinije, s katero si je Italija ustvarila svoj kolonialni imperij, je postalo vprašanje naseljevanja belcev v Vzhodni Afriki zelo aktualno, posebno se, ker je vlada že od nekdaj utemeljevala svojo imperialno politiko s prenaseljenostjo italijanskih dežel. Čeprav teren za naseljevanje belcev v Abesiniji od vsega početka ni bil ugoden — primanjkovalo je zlasti cest in drugih prometnih naprav pa tudi vobče razmere niso bile in še sedaj niso popolnoma urejene — so vendar dobre plače vabile ljudi v novi svet. Dejansko je sedaj v Abesiniji zaposlenih nekaj 100 tisoč delavcev, ki grade ceste, javna poslopja in krčijo teren za naselitev italijanskih kolonistov. Na drugi strani pa pripravlja kolonialno ministrstvo v zvezi s centralnim uradom za notranje preseljevanje širokopoltno akcijo za kolonizacijo kmečkih ljudi v Vzhodni Afriki. Očitno pa tega problema še ne bo mogoče tako kmalu rešiti, kakor so prvotno računali. Pač pa nameravajo v Libiji, kjer so razmere kljub temu, da je podnebje mnogo neugodnejše kakor na abesinski visoki planoti, že letos naseliti prvi večji kontingent kolonistov, skupno več tisoč družin.

Zanimivi so glede na kolonizacijo Vzhodne Afrike podatki, ki jih je pred kratkim objavil »Piccolo della Sera«, in ki se nanašajo na koloniste iz Julijske krajine. Kakor že omenjeno o kakšni širokopoltni kolonizaciji osvojenih abesinskih pokrajin v pravem smislu besede ni mogoče govoriti. Izseljenci so doslej sami industrijski delavci, ki so več ali manj začasno zaposleni pri posameznih javnih delih in ki se po dovršenih gradnjah v ogromni večini spet vračajo domov, čeprav bi jih oblasti rade pridobile za stalno naselitev v Abesiniji in jim nudijo v ta namen tudi izredno velike ugodnosti.

V prvih treh letih 1935-37 se je po teh podatkih izselilo v Vzhodno Afriko iz istrske pokrajine okrog 1.500, iz tržaške 1.250, iz goriske 1.000 in iz reške pokrajine približno 500 ljudi. A že v tem času se je vrnilo v Istru 80, v gorisko in reško pokrajino po 50, v tržaško pa 40% teh izseljencev. Potemtakem je ostalo v afriških deželah še kakšnih 2.500 delavcev in podjetnikov. Mnogo več je izseljencev iz nekaterih pokrajin, kakor n. pr. iz bližnje videmske, iz katere se je v obelženem času odpravilo v Vzhodno Afriko malone 11.000 ljudi in jih je bilo ob pričetku tega leta tam še okrog 4.300.

Zanimivo je tudi, da so bili — sodeč po prihrankih, ki so jih delavci v teh treh letih poslali domov — Tržačani najvarnejši. Od prihranjenih 66 milijonov lir je odpadlo 50 na Furlane, 10 na Tržačane, 3 na Goričane, 2 na Istrane in 1 na izseljence iz reške pokrajine, odnosno na vsakega izseljenca iz tržaške pokrajine po 6.500, iz videmske po 4.500, iz goriske po 3.000, iz istrske po dobrih 2.000, iz reške pokrajine pa po pičlih 2.000 lir.

INFORMACIJE

Kdo posodi
mladi inteligent za 1 leto 2000 din? Ponudbe pod »Garancija na ogl. odd. Jutra.«

Dopisi
Šnuderle Ljubo, Braslovče
»Odmev dvignite pismo v Ljubljani.«

Šnuderle Ljubo, Braslovče
Marib. nar. tabor 1938 — dvignite pismo v Ljubljani.

RAZNO

Od Vas je odvisno, da imate obledo vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Potjanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlokatolnica

OSTANKE

štofov za moške obleke in posamezne hlače, razne ostanke volnena blaga za damske obleke in kostume, za plašče, kakor tudi vse vrste manufakturno blago razprodaja po globoko znižanih cenah pred vselitvijo v nov lokal trvdka

F. I. GORIČAR — Ljubljana, SV. PETRA CESTA 29.

ZAHTEVATE BRESPLAČNI CENIK

HÖHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
F. SCHNEIDER
ZAGREB NIKOLIČEVA 10

RAZPIS SLUŽBE

OBCINA KRIZE v srezu Kranjskem razpisuje pragmatično mesto

OBCINSKEGA TAJNIKA.
Šolska izobrazba: mala matura. — Pravilno kolektivne prošnje, opremljene z listinami po čl. 7., in 8., uredbe o obč. uslužbenih je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Služb. listu« pri tej občini.

Uprava občine Krize, dne 7. VIII. 1938.

NAJČENEJŠI VIR ZA VSE VRSTE AVTO PRIKOLIC IN ZA BRUNA (STEBRE)

VIKTOR F. PYK, BEOGRAD, BRACE JUGOVIČA 3.

IZJELJEVANJE V VZHODNO AFRIKO

»Zanimivo je tudi, da so bili — sodeč po prihrankih, ki so jih delavci v teh treh letih poslali domov — Tržačani najvarnejši. Od prihranjenih 66 milijonov lir je odpadlo 50 na Furlane, 10 na Tržačane, 3 na Goričane, 2 na Istrane in 1 na izseljence iz reške pokrajine, odnosno na vsakega izseljenca iz tržaške pokrajine po 6.500, iz videmske po 4.500, iz goriske po 3.000, iz istrske po dobrih 2.000, iz reške pokrajine pa po pičlih 2.000 lir.«

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

ZAKLETI GRAD

V trenutku najstrašnejše nevarnosti rešita Milda njegova hrabrost in spretnost.

Včasih sem bil odlični skakač — poskusimo zdaj!

Ce zgrešim, je po meni!